

Παραδοτέο Ε: «Τελική Έκθεση Αξιολόγησης»

στο πλαίσιο του έργου με τίτλο:
«Αξιολόγηση των δράσεων εναρμόνισης οικογενειακής και
επαγγελματικής ζωής στο ΕΠ ΑΝΑΔ ΕΔΒΜ και στα ΠΕΠ»

Εκπόνηση:

CMT Prooptiki
CONSULTING MANAGEMENT TRAINING

Οκτώβριος 2018

1 Επιτελική σύνοψη

1.1 Περιβάλλον και στοιχεία υλοποίησης της δράσης

Κατά την περίοδο 2013 – 2017, στο πλαίσιο της οποίας σχεδιάστηκαν και υλοποιήθηκαν οι υπό αξιολόγηση δράσεις εναρμόνισης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής, στη χώρα μας εξακολουθούσαν να παρατηρούνται οι συνέπειες της επώδυνης δημοσιονομικής προσαρμογής την οποία υποχρεώθηκε να ακολουθήσει μετά την οικονομική κρίση που ξέσπασε από το 2008 και μετά. Η ανεργία κυμάνθηκε σε πολύ υψηλά επίπεδα άνω του 20%, οι ευέλικτες μορφές απασχόλησης εκτοξεύτηκαν, το ποσοστό εργαζομένων σε καθεστώς μερικής απασχόλησης αυξήθηκε κατά 55,6% μεταξύ των ετών 2010-2016 και από 6,3% διαμορφώθηκε στο 9,8% (6,9% για τους άνδρες και 13,7% για τις γυναίκες), ενώ το ποσοστό του πληθυσμού που βρισκόταν σε κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού, παρέμεινε σταθερά άνω του 35%. Οι γυναίκες, τα μονογονεϊκά νοικοκυριά με εξαρτώμενα παιδιά και τα νοικοκυριά με εξαρτώμενα παιδιά, αντιμετώπιζαν το μεγαλύτερο κίνδυνο φτώχειας και πλήττονταν περισσότερο από την πολυετή και επώδυνη κρίση και τα σύνθετα προβλήματα που αυτή προκάλεσε. Για τις γυναίκες, ο ρόλος τους ως άτυποι φροντιστές ηλικιωμένων συγγενών και παιδιών, επιτείνει την υπο-εκπροσώπησή τους στην αγορά εργασίας, καθιστώντας επιτακτική την ανάγκη ανάληψης δράσης και μέτρων για την εξισορρόπηση επαγγελματικής και προσωπικής ζωής.

Μέσα σε αυτό το κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον, η δράση της Εναρμόνισης, η οποία αποτέλεσε συνέχεια των αντίστοιχων δράσεων που ξεκίνησαν κατά το Γ΄ ΚΠΣ, κλήθηκε, με εμφατικό πλέον τρόπο, να συμβάλλει στην ουσιαστική στήριξη της γυναικείας απασχόλησης, μέσω της παροχής υπηρεσιών φροντίδας και φιλοξενίας βρεφών, νηπίων, παιδιών και εφήβων και ατόμων με αναπηρία σε ποιοτικές κοινωνικές υπηρεσίες και σε αντίστοιχες δομές φιλοξενίας.

Για τον κύκλο 2014-2015, η Δράση «Εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής», εντάσσεται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» 2007–2013 του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και εμπίπτει στους Άξονες Προτεραιότητας 07 «Διευκόλυνση της Πρόσβασης στην Απασχόληση στις 8 Περιφέρειες Σύγκλισης», 08 «Διευκόλυνση της Πρόσβασης στην Απασχόληση στις 3 Περιφέρειες Σταδιακής Εξόδου» και 09 «Διευκόλυνση της Πρόσβασης στην Απασχόληση στις 2 Περιφέρειες Σταδιακής Εισόδου» του Θεματικού Άξονα Προτεραιότητας 3 «Διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση», στην κατηγορία Παρεμβάσεων 2 «Υποστηρικτικά μέτρα για την Προώθηση της Ισότητας των Φύλων στην Απασχόληση».

Η δράση εντάσσεται ως εμπροσθοβαρής πράξη στο νέο Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» 2014-2020, και εμπίπτει στους Άξονες Προτεραιότητας 2, 4 και 5, στις Περιφέρειες Αττικής, Δυτικής Μακεδονίας, Κεντρικής Μακεδονίας, Στερεάς Ελλάδας και Νοτίου Αιγαίου, Θεματικό Στόχο 8 «Προώθηση της διατηρήσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και στήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού», και την Επενδυτική προτεραιότητα 8iv «Ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών σε όλους τους τομείς, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης στην απασχόληση, της επαγγελματικής σταδιοδρομίας, του συνδυασμού επαγγελματικού και οικογενειακού βίου και της προώθησης της ίσης αμοιβής για όμοια εργασία» του καν. 1304/2013 της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020.

Η δράση της «Εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής» την περίοδο 2015-2017 χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και εντάχθηκε:

- α) στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και την Επενδυτική Προτεραιότητα 8iv «*Ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών σε όλους τους τομείς, συμπεριλαμβανομένων της πρόσβασης στην απασχόληση, της εξέλιξης της επαγγελματικής σταδιοδρομίας, της συμφιλίωσης του επαγγελματικού και ιδιωτικού βίου και της προώθησης της ίσης αμοιβής για ίση εργασία*», καθώς και
- β) στα 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ) και στις Επενδυτικές Προτεραιότητες 9i «Ενεργός ένταξη, με σκοπό, μεταξύ άλλων, την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών και της ενεργού συμμετοχής και της βελτίωσης της απασχολησιμότητας» και 9iii «Καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων και προώθηση της ισότητας των ευκαιριών».

Στους τρεις εξεταζόμενους κύκλους υλοποίησής της, που αφορούν στις περιόδους 2014-2015, 2015-2016 και 2016-2017, **η δράση υλοποιήθηκε μέσω 54 Πράξεων**, οι οποίες εντάχθηκαν στα προαναφερόμενα Επιχειρησιακά Προγράμματα.

Ωφελούμενες/οι της δράσης ήταν:

- Μητέρες βρεφών, νηπίων και παιδιών ή/και
- Μητέρες νηπίων, παιδιών, εφήβων και ατόμων με Αναπηρία.
- Άτομα (γυναίκες και άνδρες), στα οποία έχει παραχωρηθεί με δικαστική απόφαση η επιμέλεια παιδιών.

Οι ωφελούμενες/οι της δράσης θα έπρεπε να πληρούν συγκεκριμένες προϋποθέσεις, όπως αυτές ορίζονταν στις οικείες προσκλήσεις και στην σχετική ΚΥΑ Διαχείρισης, Αξιολόγησης, Παρακολούθησης και Ελέγχου της Δράσης κάθε κύκλου. Επισημάνεται ότι τα ωφελούμενα άτομα κατανέμονταν στις θέσεις που συγχρηματοδοτούνταν στο πλαίσιο του ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ ή των ΠΕΠ, σύμφωνα με την κατάταξή τους ως προς το όριο της φτώχειας. Συγκεκριμένα, κάθε ωφελούμενο άτομο κατανέμονταν: (α) στο ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ όταν το ετήσιο οικογενειακό εισόδημά του ήταν πάνω από το όριο της φτώχειας, (β) στο οικείο ΠΕΠ όταν το ετήσιο οικογενειακό εισόδημά του ήταν κάτω από το όριο της φτώχειας.

Συνολικά, από τη δράση της Εναρμόνισης, την εξεταζόμενη τριετία, 2014-2015, 2015-2016 και 2016-2017, ωφελήθηκαν 158.808 άτομα. Πιο συγκεκριμένα:

- στον πρώτο κύκλο 2014-2015, ο αριθμός των ωφελούμενων ανήλθε σε 38.149 άτομα στις 5 Περιφέρειες εφαρμογής της δράσης,
- στον κύκλο 2015-2016 ο αριθμός των ωφελούμενων ανήλθε σε 45.693 άτομα στις 13 Περιφέρειες της χώρας που υλοποιήθηκε η δράση, ενώ
- στον κύκλο 2016-2017 σε 74.966 άτομα.

Το 58,1% των ωφελούμενων και των τριών εξεταζόμενων κύκλων εντάχθηκε στην Επενδυτική Προτεραιότητα 8iv του ΕΠ ΑΝΑΔ ΕΔΒΜ, το 41,1% στην 9i και το 0,8% στην 9iii των ΠΕΠ που αφορούσε σε παιδιά που ανήκαν στην ομάδα ΑμεΑ.

Στη δράση συμμετείχαν συνολικά 1.356 φορείς παροχής υπηρεσιών φροντίδας και φύλαξης παιδιών και τις τρεις εξεταζόμενες περιόδους, εκ των οποίων το 31,1% ήταν δημοτικοί και το 68,9% Ιδιωτικοί. Ειδικότερα:

- στον κύκλο 2014-2015, συμμετείχαν 701 φορείς, οι οποίοι λειτουργούσαν 1.918 δομές,
- στον κύκλο 2015-2016 συμμετείχαν 1.135 φορείς, οι οποίοι λειτουργούσαν 3.402 δομές, ενώ
- στον κύκλο 2016-2017 συμμετείχαν 1.248 φορείς, οι οποίοι λειτουργούσαν 3.826 δομές.

Φορείς παροχής υπηρεσιών φροντίδας και φιλοξενίας βρεφών, νηπίων, παιδιών και ατόμων ΜΕΑ μπορούσαν να είναι:

- Βρεφικοί Σταθμοί,
- Βρεφονηπιακοί Σταθμοί,
- Βρεφονηπιακοί Σταθμοί Ολοκληρωμένης Φροντίδας,
- Παιδικοί Σταθμοί,
- Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ) και
- Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με Αναπηρία (ΚΔΑΠ-ΜΕΑ),

οι οποίοι λειτουργούσαν νομίμως στην χώρα μας ανήκαν σε Δήμους και Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου και Ιδιωτικού Δικαίου, Επιχειρήσεις του ιδιωτικού δικαίου ή Εταιρίες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα του άρθρου 741 του Αστικού Κώδικα καθώς και σε άλλα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου ή Ιδιωτικού Δικαίου, που νομίμως έχουν τη δυνατότητα παροχής αυτών των υπηρεσιών.

Σε ότι αφορά στο είδος δομών που λειτουργούσαν οι φορείς που συμμετείχαν στη δράση, το 80% αυτών, σε όλες τις εξεταζόμενες περιόδους, αφορά σε Βρεφικούς/Βρεφονηπιακούς και Παιδικούς σταθμούς.

1.2 Αξιολόγηση των διαδικασιών σχεδιασμού και υλοποίησης της δράσης

Την περίοδο 2016-2017, κατόπιν συνεργασίας των συναρμόδιων Υπουργείων Εσωτερικών & Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Οικονομίας Ανάπτυξης & Τουρισμού, καθώς του Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης, **προωθήθηκαν σημαντικές καινοτομίες ως προς τον σχεδιασμό και υλοποίηση της δράσης** «Εναρμόνιση Οικογενειακής και Επαγγελματικής Ζωής», **με στόχο την ουσιαστικότερη στήριξη των ωφελουμένων και την αντιμετώπιση των δυσκολιών που προέκυψαν κατά την υλοποίηση της δράσης σε προγενέστερα έτη.**

Πιο συγκεκριμένα, οι αλλαγές για την περίοδο 2016-2017 αφορούσαν στα κάτωθι σημεία :

- Κριτήρια και διαδικασία επιλογής ωφελουμένων: η αλλαγή εισάγεται σταδιακά στον κύκλο 2015-2016 και εφαρμόζεται πλήρως στον κύκλο 2016-2017, δίνοντας προτεραιότητα (μέσω του συστήματος μοριοδότησης) στις άνεργες ή επισφαλώς απασχολούμενους ή με εισόδημα κάτω από το κατώφλι φτώχειας, έναντι των εργαζομένων που ίσχυε στον προηγούμενο κύκλο 2014-2015.
- Στη διαδικασία τοποθέτησης των παιδιών στις δομές: καταργείται η Υπηρεσία «Σύζευξης» που εφαρμόζεται στους κύκλους 2014-2015, 2015-2016 σύμφωνα με την οποία η τοποθέτηση γίνεται με βάση τη σειρά κατάταξης των επιλέξιμων παιδιών (κατά φθίνουσα σειρά βαθμολόγησης). Η «καινοτομία» στο σύστημα τοποθέτησης που εισάγεται με το voucher έγκειται στο γεγονός ότι ο ωφελούμενος έχει τη δυνατότητα να εγγράψει το παιδί του σε οποιαδήποτε δομή της επιλογής του, εφόσον υπάρχουν διαθέσιμες θέσεις. Επιπρόσθετα, το άρθρο 9 της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος για τη δράση έτους 2016-2017 ορίζει ότι «*Ο/η ωφελούμενος/η διατηρεί την αξία τοποθέτησης που του έχει χορηγηθεί σε περίπτωση που αλλάξει Δομή υποδοχής του/των παιδιού/ών του κατά την διάρκεια του σχολικού έτους*». Αντιθέτως, οι σχετικές προσκλήσεις για τα σχολικά έτη 2014-2015, 2015-2016 όριζαν ότι σε περίπτωση μη χρήσης της παρεχόμενης υπηρεσίας από τον ωφελούμενο αποτελεί αιτία ακύρωσης της εντολής τοποθέτησης και αντικατάστασης αυτής (αν και εφόσον είναι εφικτό).
- Στον συνολικό αριθμό διαθέσιμων θέσεων: Δόθηκε η δυνατότητα στις δομές να μπορούν να διαθέσουν έως και το 100% της δυναμικότητάς τους στη δράση, αντί του 70% που ίσχυε στους προηγούμενους κύκλους,
- Στα δικαιολογητικά δαπανών: Σύμφωνα με το άρθρο 12 της ΚΥΑ για τη δράση της εναρμόνισης έτους 2016-2017 «*Για την αποδοχή της επιλεξιμότητας των δαπανών απαιτούνται νόμιμα παραστατικά, τα οποία εκδίδουν οι Δομές προς την/ον ωφελούμενη/ο σε μηνιαία βάση όπως προβλέπεται από τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, το ισχύον θεσμικό πλαίσιο και το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2014-2020*». Αντίστοιχα το άρθρο 11 της ΚΥΑ για την εναρμόνιση έτους 2014-2015, 2015-2016 ορίζει ότι «*για την αποδοχή της επιλεξιμότητας των δαπανών απαιτούνται νόμιμα παραστατικά, τα οποία εκδίδουν οι Ανάδοχοι (Φορείς) παροχής υπηρεσιών και ο Δικαιούχος, όπως προβλέπεται από τον Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ και τις οδηγίες της Ε.Υ.Δ. του Ε.Π. ΑΝΑΔ.*»
- Πληρωμές Φορέων: κατά το έτος 2016-2017 η διαδικασία πληρωμών των φορέων διαφοροποιείται σημαντικά σε σχέση με την ισχύουσα μέχρι στιγμής. Πιο συγκεκριμένα, για το έτος 2016-2017 η σχετική ΚΥΑ (άρθρο 12) προβλέπει ότι «*για τη διενέργεια των πληρωμών*

οι Φορείς υποβάλλουν ανά Δομή, στην Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε. Συγκεντρωτική Κατάσταση Παραστατικών στην οποία αναγράφονται τα πλήρη φορολογικά στοιχεία ταυτότητας του Φορέα/Δομής και την περίοδο αναφοράς, και περιλαμβάνει σε μορφή πίνακα κατ' ελάχιστον τα: α/α παραστατικού (Απόδειξη Παροχής Υπηρεσιών που έχει εκδώσει ο φορέας προς τους ωφελούμενους/ες), β) ημερομηνία έκδοσης, γ) ονοματεπώνυμο ωφελούμενου/νης, και δ) το ποσό της περιόδου αναφοράς. Η Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε., με βάση τις Συγκεντρωτικές Καταστάσεις Παραστατικών και τα μηνιαία δελτία παρακολούθησης επιβεβαιώνει τη συμφωνία του φυσικού και του οικονομικού αντικειμένου και πιστώνει τον τραπεζικό. Η πίστωση του λογαριασμού πραγματοποιείται εντός δεκαπενθημέρου από την υποβολή των ανωτέρω στοιχείων και είναι δυνατό να αφορά στο σύνολο των δομών ενός φορέα». Διαπιστώνεται συνεπώς μια πιο σύνθετη διαδικασία πληρωμών σε σχέση με τα προηγούμενα έτη εφαρμογής, η οποία ωστόσο συμβάλλει στην άμεση πληρωμή των φορέων σε διάστημα 15 ημερών από την υποβολή των δικαιολογητικών στην ΕΕΤΑΑ (Δικαιούχο).

- Απλοποίηση των διαδικασιών υποβολής αίτησης συμμετοχής και υποβολής δικαιολογητικών των φορέων/δομών: στο πλαίσιο της δράσης έτους 2016-2017 κάθε ενδιαφερόμενος φορέας /δομή καλείται να εκδηλώσει την πρόθεση του να συμμετέχει στη δράση και να υποβάλλει τα ακόλουθα έγγραφα:
 - αποδεικτικά στοιχεία περί δυναμικότητας της/των Δομής/Δομών τους
 - αίτηση-δήλωση του Νόμιμου Εκπροσώπου του Φορέα ότι οι Δομές που δηλώνονται πληρούν όλες τις νόμιμες προϋποθέσεις λειτουργίας
 - στην περίπτωση Φορέων/Δομών που συμμετείχαν σε προηγούμενους κύκλους, απαιτείται μια Υπεύθυνη Δήλωση του νόμιμου εκπροσώπου στην οποία θα αναφέρεται ότι ισχύουν τα στοιχεία του Φορέα/Δομής όπως αυτά αναρτήθηκαν στον οριστικό πίνακα επιλέξιμων Δομών στις 04.08.2015.

Στη συνέχεια, παρατίθεται η αξιολόγηση αυτών των αλλαγών, καθώς και η συνολική αξιολόγηση της υλοποίησης της δράσης, βάσει της συνθετικής ανάλυσης των ευρημάτων που προέκυψαν μέσα από δευτερογενή έρευνα γραφείου και τις πρωτογενείς έρευνες που διενεργήθηκαν σε **δείγμα 3.675 ωφελούμενων** (30 Μαΐου έως 18 Ιουνίου 2018) και σε δείγμα **503 φορέων παροχής υπηρεσιών φύλαξης και φροντίδας παιδιών** (30 Μαρτίου έως 24 Απριλίου 2018) που συμμετείχαν σε κάποιον από τους τρεις εξεταζόμενους κύκλους εφαρμογής της δράσης.

1.2.1 Αξιολόγηση της αλλαγής της στόχευσης της δράσης

Με την αλλαγή της στόχευσης της δράσης που έλαβε χώρα στον κύκλο 2015-2016 και συνεχίστηκε και στον κύκλο 2016-2017, **επιχειρήθηκε η ενίσχυση της θέσης των άνεργων γυναικών στην αγορά εργασίας**, το ποσοστό των οποίων παρέμενε σταθερά άνω του 30% καθ' όλη την εξεταζόμενη περίοδο εφαρμογής της δράσης. Η προώθηση ίσων ευκαιριών, η βελτίωση της απασχολισιμότητας των γυναικών και η συμφιλίωση μεταξύ επαγγελματικού και ιδιωτικού βίου, αποτέλεσαν κύριους στόχους της δράσης, ειδικά για άτομα άνεργα, επισφαλώς απασχολούμενα ς που κινδυνεύουν με κοινωνικό αποκλεισμό όπως είναι τα μονογονεϊκά νοικοκυριά με εξαρτώμενα παιδιά και τα νοικοκυριά με εξαρτώμενα παιδιά. **Στο πλαίσιο αυτό, το σύστημα μοριοδότησης άλλαξε, πριμοδοτώντας με περισσότερα μόρια τους άνεργους ή επισφαλώς απασχολούμενους, έναντι των εργαζομένων που**

ίσχυε στον προηγούμενο κύκλο 2014-2015, με σκοπό να αποδεσμευθούν από τη φύλαξη των παιδιών τους και να μπορούν να αναζητήσουν εργασία ή να βελτιώσουν τους όρους απασχολησιμότητάς τους.

Απόρροια αυτής της αλλαγής στο σύστημα μοριοδότησης **ήταν η διαφοροποίηση της σύνθεσης των ωφελούμενων, όσον αφορά στην εργασιακή τους κατάσταση κατά την ένταξή τους στη δράση.** Πιο συγκεκριμένα στον κύκλο 2015-2016, το ποσοστό των ανέργων ωφελούμενων διαμορφώθηκε στο 47,7% έναντι 36,4% που ήταν στον κύκλο 2014-2015, ενώ στον κύκλο 2016-2017, το ποσοστό των ανέργων ωφελούμενων αυξήθηκε ακόμη περισσότερο και διαμορφώθηκε στο 50,2%.

Το 61% των ωφελούμενων συμφωνεί με αυτή την αλλαγή της στόχευσης της δράσης υπέρ των ανέργων, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της ποσοτικής έρευνας που διενεργήθηκε σε αυτόν τον πληθυσμό. Αναλύοντας όμως τις τοποθετήσεις των ωφελούμενων, ανάλογα με την εργασιακή τους κατάσταση κατά την ένταξή τους στη δράση, παρατηρούνται σημαντικές διαφοροποιήσεις. Ειδικότερα, το 90% των ανέργων τάσσονται υπέρ αυτής της αλλαγής, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στους εργαζόμενους είναι 40%.

Όπως διατυπώνει το 45% των ανέργων ωφελούμενων η συμμετοχή τους στη δράση και η αποδέσμευσή τους από τη φροντίδα του παιδιού τους αποτέλεσε βασικό κίνητρο συμμετοχή τους σε αυτή προκειμένου να έχουν περισσότερο χρόνο να αναζητήσουν εργασία. Για το 8,7% επίσης των ωφελούμενων αυτής της κατηγορίας κίνητρο αποτέλεσε η δυνατότητα αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου που τους προσφέρει η συμμετοχή τους στη δράση και η αποφόρτισή τους από την φροντίδα των παιδιών τους, προκειμένου να παρακολουθήσουν κάποιο πρόγραμμα επιμόρφωσης/ κατάρτισης/ δια βίου μάθησης. Παράλληλα, ένα ποσοστό της τάξης του 13% των ανέργων ωφελούμενων που εργάζεται εποχιακά, ανέφερε πως δεν υπάρχει κάποιο μέλος της οικογένειας που να μπορεί να φροντίζει το παιδί τις ώρες που εργάζονται.

Στον αντίποδα αυτών, το 60,0% των εργαζόμενων ωφελούμενων ανέφερε πως δεν υπάρχει κάποιο μέλος της οικογένειας που να μπορεί να φροντίζει το παιδί τους τις ώρες που εκείνοι εργάζονται, ενώ παράλληλα το 42% των εργαζομένων δήλωσε οικονομική αδυναμία να καλύψει το κόστος ενός παιδικού σταθμού, γεγονός που σχετίζεται άμεσα με το προφίλ των ωφελούμενων από τη δράση και το πλάφόν του οικογενειακού εισοδήματος που θέτει ως όριο εισόδου στη δράση, αλλά καταδεικνύει ταυτόχρονα, τις συρρικνωμένες εισροές εισοδημάτων από τη γυναικεία απασχόληση στον οικογενειακό προϋπολογισμό.

Συνθέτοντας τα παραπάνω είναι προφανές ότι η αλλαγή της στόχευσης της δράσης, η οποία εκφράστηκε μέσω της μοριοδότησης, αποτελεί μία ουσιαστική πολιτική ίσων ευκαιριών, στοχεύοντας στην ενίσχυση της απασχολησιμότητας των ευάλωτων κοινωνικά ομάδων, προωθώντας έτσι την κοινωνική συνοχή.

1.2.2 Αξιολόγηση της αλλαγής του συστήματος τοποθέτησης παιδιών

Στους δύο πρώτους εξεταζόμενους κύκλους εφαρμογής της δράσης, 2014-2015 και 2015-2016, η τοποθέτηση των παιδιών σε δομές, γίνονταν από την Ε.Ε.Τ.Α.Α, βάσει των δομών που δήλωναν στην

αίτησή τους οι ωφελούμενοι και κατά φθίνουσα σειρά βαθμολόγησης, βάσει της μοριοδότησης που λάμβαναν (Σύστημα Σύζευξης). Επιλεγόταν η πρώτη δομή αίτησης για την τοποθέτηση του παιδιού, ενώ αν δεν υπήρχε διαθέσιμη θέση στην επιλεγμένη δομή, γινόταν η τοποθέτηση του σε δομή της δεύτερης επιλογής. Ο αριθμός των δομών που μπορούσαν να δηλώσουν οι ενδιαφερόμενοι στην αίτησή τους ήταν μέχρι 4 στον κύκλο 2014-2015 και μέχρι 5 στον κύκλο 2015-2016. Η τοποθέτηση των παιδιών τους στις δομές ήταν δεσμευτική για τους ωφελούμενους μέσα σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα από την ανάρτηση των σχετικών αποτελεσμάτων, ενώ η αλλαγή δομής αποτελούσε μία σύνθετη για τον ωφελούμενο διαδικασία που προϋπέθετε την υποβολή καταγγελίας κατά της δομής που φιλοξενούνταν το παιδί τους. Παράλληλα, σε περίπτωση μετακίνησης των ωφελούμενων σε άλλη περιοχή, η θέση χάνονταν και εκτός αυτών, σε περίπτωση που οι θέσεις στις δομές επιλογής ενός ενδιαφερόμενου είχαν καλυφθεί από άλλους ωφελούμενους με μεγαλύτερη μοριοδότηση, η αίτηση απορρίπτονταν ανεξαρτήτως των μορίων που αυτός συγκέντρωνε.

Το νέο σύστημα τοποθέτησης ωφελούμενων (Σύστημα Voucher), επιχείρησε να βελτιώσει το προηγούμενο σύστημα της Σύζευξης, δίνοντας τη δυνατότητα στους ωφελούμενους από τη δράση:

- να επιλέξουν ελεύθερα τη δομή (παιδικό σταθμό, ΚΔΑΠ, ΚΔΑΠ-ΜΕΑ) στην οποία επιθυμούσαν να εγγράψουν το παιδί τους,
- να αλλάξουν δομή εντός του κύκλου της δράσης χωρίς να χάσουν το Voucher, καθώς η αξία τοποθέτησης (voucher) δεν συνδέονταν με συγκεκριμένη θέση σε κάποια δομή, αλλά ακολουθούσε το δικαιούχο (γονέα) και
- να ενεργοποιήσουν το Voucher οποιαδήποτε χρονική στιγμή κατά την διάρκεια του 11μηνου κύκλου της δράσης.

Εκτός από τις παραπάνω καινοτομίες που εισήγαγε το νέο σύστημα τοποθέτησης ωφελούμενων, καταργήθηκε ο περιορισμός σύμφωνα με τον οποίο οι δομές μπορούσαν να δεχτούν voucher μόνο για το 70% της δυναμικότητάς τους και πλέον μπορούσαν να διαθέσουν έως και το 100% των θέσεων τους, αυξάνοντας έτσι τις επιλογές των ωφελούμενων. Η άρση αυτού του περιορισμού που ίσχυε στους δύο προηγούμενους εξεταζόμενους κύκλους, έδωσε παράλληλα τη δυνατότητα στις δομές κάλυψης των κενών θέσεων τους εντός του κύκλου της δράσης, γεγονός που συνέβαλε περαιτέρω στην ενίσχυση της δραστηριότητάς τους.

Τα κυριότερα πλεονεκτήματα του νέου συστήματος Voucher, που εφαρμόστηκε την περίοδο 2016-2017, που αναγνωρίζουν οι ωφελούμενοι, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της ποσοτικής έρευνας, είναι:

- η δυνατότητα επιλογής δομής της αρεσκείας τους (60,8%),
- η δυνατότητα μεταφοράς του voucher σε άλλη δομή στην περίπτωση που δεν μείνουν ικανοποιημένοι από την αρχική τους επιλογή (32,9%),
- η δυνατότητα έγκαιρου προγραμματισμού, όσον αφορά στη δομή που θέλουν να στείλουν το παιδί τους (18,6%) και
- η δυνατότητα ενεργοποίησης του voucher οποιαδήποτε χρονική στιγμή κατά τη διάρκεια της 11μηνιαίας λειτουργίας των δομών (18,5%).

Στο ίδιο περίπου μήκος κύματος, **το 61% των φορέων που συμμετείχαν στην αντίστοιχη ποσοτική έρευνα, δήλωσε πως η αλλαγή στο σύστημα τοποθέτησης ωφελούμενων σε δομές, είναι προς τη σωστή κατεύθυνση. Τα βασικότερα πλεονεκτήματα που αναγνωρίζουν οι φορείς στο νέο σύστημα τοποθέτησης ωφελούμενων Voucher, είναι:**

- η δυνατότητα κάλυψης κενών θέσεων των δομών τους κατά τη διάρκεια του κύκλου της δράσης (70,6%),
- η δυνατότητα διάθεσης του συνόλου των θέσεων των δομών τους σε ωφελούμενους από τη δράση (41,0%) και
- η δυνατότητα προσέλκυσης ωφελούμενων από άλλες περιοχές (17,9%).

Στον αντίποδα αυτών των πλεονεκτημάτων, **μειονεκτήματα για τους φορείς του νέου συστήματος τοποθέτησης αποτελούν:**

- η αδυναμία έγκαιρου προγραμματισμού της κάλυψης των θέσεων των δομών των φορέων (45,1%), κάτι που σχετίζεται όπως ανέφεραν κυρίως οι δημοτικοί φορείς και «με την αδυναμία προγραμματισμού των προσλήψεων του απαραίτητου προσωπικού»,
- η αδυναμία εξυπηρέτησης του συνόλου των ωφελούμενων που απευθύνονται στις δομές τους (41,4%) και
- η μετακίνηση ωφελούμενων σε άλλες δομές κατά τη διάρκεια του κύκλου της δράσης και η δημιουργία κενών θέσεων (36,8%).

Ζητώντας από τους φορείς να συγκρίνουν τα δύο συστήματα που εφαρμόστηκαν στη δράση της Εναρμόνισης όσον αφορά στην τοποθέτηση των ωφελούμενων σε δομές (Σύστημα Σύζευξης και Voucher), θάσει συγκεκριμένων κριτηρίων φαίνεται ότι:

- και τα δύο συστήματα θεωρούνται εξίσου αξιολογικά, ως προς τα κριτήρια επιλογής ωφελούμενων,
- τόσο οι δημοτικοί, όσο και οι ιδιωτικοί φορείς θεωρούν ότι **το Voucher καλύπτει περισσότερο τις ανάγκες των γονέων σε σχέση με το προηγούμενο σύστημα και ότι είναι περισσότερο ευέλικτο και λειτουργικό**, ωστόσο τα ποσοστά των ιδιωτικών φορέων, είναι πολύ μεγαλύτερα σε σχέση με τα αντίστοιχα ποσοστά που καταγράφονται στις απαντήσεις των δημοτικών φορέων και τέλος,

Η εφαρμογή όμως του νέου συστήματος τοποθέτησης Voucher, δεν ήταν «ανώδυνη» για όλους τους ωφελούμενους, καθώς δημιούργησε προβλήματα στο 20% αυτών, οι οποίοι όπως δήλωσαν έπρεπε να ψάξουν αρκετά μέχρι να βρουν δομή με διαθέσιμες θέσεις (12%) ή έστειλαν το παιδί τους σε δομή που δεν ήταν στις πρώτες τους επιλογές, γιατί δεν υπήρχαν αλλού θέσεις (7%) ή αναγκάστηκαν να πληρώσουν κόστος μετακίνησης γιατί οι δομές που ήταν κοντά τους, δεν είχαν διαθέσιμες θέσεις (3%). Τέλος, μία ακόμη αδυναμία του νέου συστήματος αποτελεί η τοποθέτηση των ωφελούμενων στις δομές με κριτήρια που έθεσαν οι ίδιες και όχι βάσει της μοριοδότησης που είχαν λάβει.

Συνθέτοντας τα παραπάνω είναι προφανές ότι το νέο σύστημα τοποθέτησης ωφελούμενων, αντιμετώπισε σε μεγάλο βαθμό πολλές από τις παθογένειες του παλαιού συστήματος της αυτόματης Σύζευξης, εισάγοντας καινοτομίες που βρίσκουν σύμφωνους την πλειοψηφία των

ωφελομένων, αλλά και των φορέων παροχής υπηρεσιών φύλαξης και φροντίδας παιδιών. Χρίζει όμως περαιτέρω βελτιώσεων, προκειμένου να ωριμάσει στην εφαρμογή του και να αντιμετωπιστούν οι όποιες αδυναμίες εμφανίστηκαν.

1.2.3 Αξιολόγηση του τρόπου πληρωμής φορέων/δομών.

Την περίοδο 2016-2017 ο τρόπος πληρωμής των δομών αλλάζει ριζικά, σε μια προσπάθεια συστηματικότερης χρηματοδότησης των δομών σε μηνιαία πλέον βάση. Στο πλαίσιο αυτό, σύμφωνα με το νέο Σύστημα Διαχείρισης, Αξιολόγησης, Παρακολούθησης και Ελέγχου της δράσης, συμβάλλονται με τους ωφελομένους από τη δράση οι φορείς αντί της Ε.Ε.Τ.Α.Α., ενώ οι πληρωμές, πραγματοποιούνται εντός δεκαπενθημέρου από την υποβολή προς την Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε. των σχετικών δικαιολογητικών τεκμηρίωσης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου.

Η συντριπτική πλειοψηφία (88,7%) των φορέων που συμμετείχαν στη δράση στον κύκλο 2016-2017, θεωρεί την αλλαγή του τρόπου πληρωμής των δομών ότι είναι προς τη σωστή κατεύθυνση, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της σχετικής πρωτογενούς έρευνας. Όπως διατυπώνουν, η εφαρμογή του νέου συστήματος πληρωμής, αν και αύξησε το διοικητικό/λογιστικό βάρος των φορέων/δομών που συμμετείχαν σε αυτή, λόγω του αυξημένου όγκου δικαιολογητικών πληρωμής, συνέβαλλε ωστόσο σημαντικά στην ενίσχυση της ταμειακής τους ρευστότητας και κατά συνέπεια, στην εύρυθμη λειτουργία τους.

Συνθέτοντας τα παραπάνω προκύπτει ότι, η αλλαγή του τρόπου πληρωμής των φορέων διευκόλυνε σημαντικά την εύρυθμη λειτουργία των φορέων, ενισχύοντας την ταμειακή τους ρευστότητα, ωστόσο χρίζει επανεξέτασης η τιμή αποζημίωσης ανά θέση, σε μία προσπάθεια ρεαλιστικότερης κοστολόγησης των παρεχόμενων υπηρεσιών φύλαξης και φροντίδας παιδιών και κατά συνέπεια καταλληλότερης τιμής αποζημίωσής τους.

1.2.4 Αξιολόγηση της αλλαγής των διαδικασιών συμμετοχής των φορέων/δομών στη δράση

Στους δύο πρώτους εξεταζόμενους κύκλους εφαρμογής της δράσης, 2014-2015 και 2015-2016, το Σύστημα Διαχείρισης, Αξιολόγησης, Παρακολούθησης και Ελέγχου της δράσης, προέβλεπε τη διενέργεια διαγωνισμού στον οποίο καλούνταν οι φορείς / δομές παροχής υπηρεσιών φροντίδας και φύλαξης παιδιών που διαθέτουν άδεια ίδρυσης και λειτουργίας να υποβάλλουν πλήρη φάκελο υποψηφιότητας με τα απαιτούμενα νομιμοποιητικά δικαιολογητικά, καθώς και σχετική εγγυητική επιστολή συμμετοχής (ύψους 2%) επί του συνολικού ποσού της προσφοράς του υποψήφιου αναδόχου για όλες τις προσφερόμενες θέσεις. Η υπαγωγή των φορέων / δομών στη δράση γινόταν μετά από αξιολόγηση των σχετικών φακέλων υποψηφιότητας από επιτροπές που συστήνονταν / συγκροτούνταν με απόφαση του Δ.Σ. της Ε.Ε.Τ.Α.Α., ενώ για την υπογραφή συμβάσεων οι φορείς που είχαν επιλεγεί έπρεπε να προσκομίσουν νέα δικαιολογητικά συμμετοχής καθώς και εγγυητική επιτολή καλής εκτέλεσης ύψους 5% επί του ετήσιου προϋπολογισμού της σύμβασης. Επιπρόσθετα διενεργούνταν έλεγχος των σχετικών συμβάσεων από το Ελεγκτικό Συνέδριο.

Την περίοδο 2016-2017 αλλάζουν οι διαδικασίες συμμετοχής των φορέων/ δομών στη δράση σε μία προσπάθεια περιορισμού των γραφειοκρατικών διαδικασιών και μείωσης του κόστους συμμετοχής τους στη δράση. Πιο συγκεκριμένα, η διαγωνιστική διαδικασία αντικαθίσταται με μία απλή αίτηση εκδήλωσης ενδιαφέροντος εκ μέρους των φορέων, καταργούνται οι εγγυητικές επιστολές συμμετοχής και καλής εκτέλεσης, ενώ δεν απαιτείται πλέον έλεγχος των συμβάσεων από το Ελεγκτικό Συνέδριο, καθώς συμβαλλόμενοι με την Ε.Ε.Τ.Α.Α. είναι οι ωφελούμενοι και όχι οι φορείς όπως ίσχυε στους προηγούμενους δυο κύκλους.

Η αλλαγή αυτή των διαδικασιών συμμετοχής στη δράση, βρίσκει σύμφωνη τη συντριπτική πλειοψηφία (92,8%) των φορέων, όπως προέκυψε από τα αποτελέσματα της σχετικής πρωτογενούς έρευνας. Στα απολύτως θετικά της νέας διαδικασίας συμμετοχής των φορέων αναγνωρίζεται:

- η μείωση του διοικητικού τους βάρους, λόγω της απλοποίησης των διαδικασιών συμμετοχής τους στη δράση (95,4%),
- η δυνατότητα των γονέων να έχουν περισσότερες επιλογές δομών (84,7%),
- η μείωση του κόστους συμμετοχής των φορέων/δομών στο πρόγραμμα (77,1%), εξαιτίας της κατάργησης των εγγυητικών επιστολών συμμετοχής και καλής εκτέλεσης,
- η συμμετοχή στη δράση φορέων που με το προηγούμενο σύστημα δεν είχαν τη δυνατότητα να συμμετάσχουν (72,2%).

Το 60,3% όμως των φορέων (65% των δημοτικών φορέων και το 55% των ιδιωτικών), ανέφερε πως η νέα διαδικασία αύξησε τον ανταγωνισμό μεταξύ των δομών, γεγονός όμως που φαίνεται να λειτουργεί προς όφελος των γονέων.

Συνθέτοντας τα παραπάνω είναι προφανές ότι η νέα διαδικασία συμμετοχής των φορέων / δομών στη δράση, πέτυχε απόλυτα τους στόχους της περί απλοποίησης των διαδικασιών, αντιμετώπισης της γραφειοκρατίας, ελάφρυνσης του διοικητικού βάρους του συστήματος διαχείρισης της δράσης και μείωσης του κόστους συμμετοχής των φορέων. Πέρα από την καθολική σχεδόν αποδοχή της από τους φορείς, η νέα διαδικασία λειτουργεί προς όφελος των γονέων, δίνοντάς τους περισσότερες επιλογές δομών, που με το προηγούμενο σύστημα δεν είχαν την δυνατότητα να συμμετάσχουν.

1.3 Συνολική αξιολόγηση του τρόπου υλοποίησης της δράσης

1.3.1 Βαθμός ικανοποίησης από τον τρόπο υλοποίησης της δράσης

Η συντριπτική πλειοψηφία των ωφελούμενων και των φορέων που συμμετείχαν στους τρεις εξεταζόμενους κύκλους της δράσης 2014-2015, 2015-2016 και 2016-2017, δήλωσαν πολύ και αρκετά ικανοποιημένοι από τον τρόπο υλοποίησης της δράσης.

Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα ευρήματα των σχετικών πρωτογενών ερευνών που διενεργήθηκαν στο πλαίσιο της παρούσας αξιολόγησης, **το 98,2% των ωφελούμενων και το 88,5% των φορέων είναι πολύ και αρκετά ικανοποιημένοι από την υλοποίηση της δράσης.** Ο υψηλός αυτός βαθμός ικανοποίησης, επιβεβαιώνεται και από το γεγονός ότι, **το 100,0% των ωφελούμενων θεωρεί πολύ και αρκετά σημαντική τη συνέχισή της.** Όπως μάλιστα διατυπώνουν οι ωφελούμενοι η συμβολή της δράσης είναι πολυεπίπεδη, «από την κοινωνικοποίηση και ισορροπημένη ανάπτυξη των παιδιών», «τη διατήρηση της απασχόλησης των γυναικών που κατέχουν μία θέση εργασίας», «την εξισορρόπηση οικογενειακών και επαγγελματικών υποχρεώσεων των εργαζομένων γυναικών», «την κινητοποίηση ανέργων γυναικών όσον αφορά στην εξεύρεση εργασίας», και τέλος «τη σημαντική αποφόρτιση των γυναικών από τη φροντίδα των παιδιών τους συμβάλλοντας έτσι στη βελτίωση της ποιότητας του ατομικού, οικογενειακού και επαγγελματικού τους βίου».

1.3.2 Βαθμός κάλυψης αναγκών των ωφελούμενων από τη δράση

Όπως φαίνεται και από τα στοιχεία του πίνακα που ακολουθεί, **στους τρεις εξεταζόμενους κύκλους της δράσης, καλύφθηκε, ένα σημαντικό τμήμα των αναγκών του πληθυσμού στόχου, με τη μεγαλύτερη κάλυψη να παρατηρείται στον κύκλο 2016-2017.**

Ποσοστό κάλυψης αναγκών ενδιαφερόμενων, ανά Περιφέρεια και κύκλο (αιτήσεις με πλήρη φάκελο)				
Κατηγορία Περιφέρειας	Περιφέρεια	2014-2015	2015-2016	2016-2017
Περισσότερο ανεπτυγμένες	Αττικής	77,9%	45,5%	92,4%
	Νοτίου Αιγαίου	82,8%	48,3%	94,1%
Σε μετάβαση	Δυτικής Μακεδονίας	84,5%	58,2%	93,8%
	Στερεάς Ελλάδας	75,6%	77,0%	92,0%
	Πελοποννήσου		61,5%	92,8%
	Ιονίων Νήσων		74,3%	91,3%
	Βορείου Αιγαίου		77,0%	92,3%
	Κρήτης		45,8%	88,0%
Λιγότερο ανεπτυγμένες	Ανατολικής Μακεδονίας, Θράκης		63,5%	93,9%
	Κεντρικής Μακεδονίας	79,5%	42,8%	93,3%
	Ηπείρου		65,7%	95,2%
	Θεσσαλίας		66,5%	95,4%
	Δυτικής Ελλάδας		76,5%	89,8%
Σύνολο		79,0%	53,0%	92,7%

Παρά τα αυξημένα ποσοστά κάλυψης αναγκών όμως, που καταγράφηκαν στους τρεις εξεταζόμενους κύκλους υλοποίησης της δράσης, **η ανάλυση των στοιχείων της Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε., καταδεικνύει ότι υπάρχει ένα σημαντικό τμήμα του πληθυσμού του οποίου οι αιτήσεις δεν ικανοποιήθηκαν.** Πιο συγκεκριμένα:

- στον κύκλο 2014-2015, δεν ικανοποιήθηκαν οι αιτήσεις 10.133 ενδιαφερομένων με πλήρη φάκελο,
- στον κύκλο 2015-2016, δεν ικανοποιήθηκαν οι αιτήσεις 40.495 ενδιαφερομένων με πλήρη φάκελο, ενώ τέλος
- στον κύκλο 2016-2017 δεν ικανοποιήθηκαν οι αιτήσεις 6.045 ενδιαφερομένων με πλήρη φάκελο.

_Οι ανικανοποίητες αυτές αιτήσεις, αν και βαίνουν μειούμενες, καταδεικνύουν αφενός το μέγεθος των αναγκών που υπάρχουν και αφετέρου την ανάγκη ενίσχυσης της δράσης με πρόσθετους πόρους, έτσι ώστε να καλύπτονται μεγαλύτερα τμήματα του πληθυσμού στόχου. Η ανάγκη αυτή για αύξηση της χρηματοδότησης είναι συνυφασμένη και με τη σημαντική μείωση του διαθέσιμου οικογενειακού εισοδήματος της πλειοψηφίας του πληθυσμού στόχου στον οποίο απευθύνεται η δράση της Εναρμόνισης. ***Τα παραπάνω, επιβεβαιώνονται και από την τοποθέτηση του 68,6% των ωφελούμενων, στη σχετική ποσοτική έρευνα, σύμφωνα με την οποία τα χρήματα που δόθηκαν για τη δράση της Εναρμόνισης στους 3 εξεταζόμενους κύκλους, δεν επαρκούσαν να καλύψουν τις ανάγκες «όλων».***

Βέβαια, στο σημείο αυτό θα πρέπει να επισημανθεί η ιδιαιτερότητα του κύκλου 2016-2017, έναντι των δύο προηγούμενων, στον οποίο οι ωφελούμενοι προσμετρήθηκαν με διαφορετικό τρόπο, και κάθε αξία τοποθέτησης εμπεριείχε εκτός των συγχρηματοδοτούμενων δαπανών και εθνικούς πόρους, αντίθετα με τις δύο προηγούμενες περιόδους που προσμετρούνταν μόνο οι ωφελούμενοι που οι αξίες τοποθέτησής τους συγχρηματοδοτούνταν αποκλειστικά από πόρους της ΕΚΤ.

1.3.3 Προβλήματα κατά την υλοποίηση της δράσης

Τα σημαντικότερα προβλήματα που διαγνώστηκαν κατά την υλοποίηση της δράσης αφορούν:

- Στη ***διαδικασία υποβολής των αιτήσεων συμμετοχής από πλευράς ωφελούμενων***, η οποία οφείλεται σε τέσσερις παράγοντες και πιο συγκεκριμένα, στη μέτρια ή ελλιπή ενημέρωση που έχουν οι ωφελούμενοι γύρω από τα δικαιολογητικά που πρέπει να συνυποβάλουν με την αίτησή τους, στην καθυστερημένη ενημέρωσή τους γύρω από την προκήρυξη των σχετικών προσκλήσεων της δράσης, στην πολυπλοκότητα κάποιων δικαιολογητικών που ζητούνται και στην ελλιπή κατανόηση της διοικητικής γλώσσας που χρησιμοποιείται στα έγγραφα της δράσης. Η υποχρεωτική υποβολή της αίτησης συμμετοχής ηλεκτρονικά, που υιοθετήθηκε στον κύκλο 2016-2017, φαίνεται να δημιουργήσε μεγαλύτερο «άγχος και ανασφάλεια» σε μερίδα ωφελούμενων που δεν είναι εξοικειωμένοι με τη χρήση Η/Υ ή δεν έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο.
- Στη ***διαδικασία τοποθέτησης των παιδιών*** στις δομές

Η αλλαγή της διαδικασίας τοποθέτησης ωφελούμενων στο κύκλο 2016-2017, φαίνεται να δημιουργήσε προβλήματα σε μια σημαντική μερίδα των συμμετεχόντων, τα οποία αφορούσαν:

- στην ανάγκη συστηματικής αναζήτησης δομής έως την εύρεση διαθέσιμης θέσης
- Την αποστολή του παιδιού σε δομή που δεν ήταν στις πρώτες επιλογές, γιατί δεν υπήρχαν αλλού θέσεις

- Την καταβολή επιπλέον τιμήματος για υπηρεσίες μετακίνησης που δεν είχαν σκοπό να χρησιμοποιήσουν ή για επιπλέον δραστηριότητες που παρουσιαζόταν ως «υποχρεωτικές» με σκοπό την εξασφάλιση θέσης σε δομές πρώτης επιλογής

Παράλληλα, όσον αφορά τις δομές η αλλαγή του συστήματος τοποθέτησης οδήγησε στην αδυναμία έγκαιρου προγραμματισμού της κάλυψης των θέσεων.

Στο σημείο αυτό, θα πρέπει να επισημανθεί ότι, κάποια από τα προβλήματα που αντιμετώπισαν οι γονείς, οφείλονταν κυρίως στην ελλιπή ενημέρωση που είχαν γύρω από τις αλλαγές του νέου συστήματος και τις διαδικασίες που έπρεπε να ακολουθήσουν για την τοποθέτηση τους παιδιού τους. **Η κατάσταση αυτή φαίνεται να ομαλοποιήθηκε σε σημαντικό βαθμό κατά τις επόμενες περιόδους, όπου οι γονείς ήταν σαφώς πιο ενημερωμένοι και εξοικειωμένοι με τις διαδικασίες του νέου συστήματος.**

- Στο **ύψος της τιμής αποζημίωσης** ανά θέση
Η μείωση των τιμών αποζημίωσης ανά θέση που έλαβε χώρα στον κύκλο 2016-2017, σύμφωνα με το 31,5% των δημοτικών και το 71,6% των ιδιωτικών φορέων, είναι υποκοστολογημένη σε σχέση με τα κέντρα κόστους λειτουργίας τους, όπως προκύπτει από τα ευρήματα της σχετικής ποσοτικής έρευνας.
- Στις **διαδικασίες διαχείρισης της δράσης** από τους φορείς/δομές
Αν και ένας από τους στόχους των αλλαγών του νέου συστήματος ήταν η μείωση της γραφειοκρατίας και η απλοποίηση των διαδικασιών, ωστόσο στην πράξη αυτό επιτεύχθηκε μόνο για τις διαδικασίες υποβολής των αιτήσεων στο πρόγραμμα. Αντίθετα, όσον αφορά την παρακολούθηση της δράσης, φαίνεται πως οι αλλαγές που υιοθετήθηκαν στον κύκλο 2016-2017, επιβάρυναν τελικώς το διοικητικό και διαχειριστικό κόστος των φορέων που συμμετείχαν σε αυτόν τον κύκλο.

1.4 Αξιολόγηση της ανταπόκρισης και συνεργασίας των υπηρεσιών διαχείρισης με τον δικαιούχο

Από την ανάλυση των δεδομένων που είχε στην διάθεσή του ο αξιολογητής, προκύπτει **ότι η συνεργασία μεταξύ των ΕΥΔ ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ, ΕΥΔ ΠΕΠ, ΕΥΣΕΚΤ και Ε.Ε.Τ.Α.Α. ήταν σε γενικές γραμμές πολύ ικανοποιητική**. Συνδεδειγμένος κρίκος της συνεργασίας ήταν ουσιαστικά η Ε.Ε.Τ.Α.Α., όπου είχε αναλάβει και τον καθοριστικό ρόλο της διαχείρισης, ως δικαιούχος της δράσης. **Το επίπεδο οργάνωσης, τυποποίησης διαδικασιών και διαχείρισης της δράσης από την Ε.Ε.Τ.Α.Α. κινήθηκε σε πολύ υψηλά επίπεδα**, καθώς λόγω της πολυετούς εμπειρίας που διαθέτουν τα στελέχη της, ήταν σε θέση να αντιμετωπίσουν άμεσα και με υπευθυνότητα προβλήματα που παρουσιάστηκαν στο πρόγραμμα. Έτσι, η συνεργασία και ανταπόκριση της Ε.Ε.Τ.Α.Α. τόσο σε αιτήματα παροχής πληροφοριών, όσο και σε θέματα που σχετίζονται με την καθημερινή παρακολούθηση των δράσεων, χαρακτηρίστηκε από τους περισσότερους εμπλεκόμενους ως άμεση και αποτελεσματική. Προς την κατεύθυνση αυτή, ιδιαίτερα σημαντική ήταν η συμβολή των πληροφοριακών συστημάτων της Ε.Ε.Τ.Α.Α. στα οποία συγκεντρώνεται το σύνολο των στοιχείων που αφορούν τόσο τους ωφελούμενους, όσο και τις δομές, όπως αιτήσεις συμμετοχής ωφελούμενων και δομών, ερωτηματολόγια εισόδου και εξόδου, συμβάσεις, οικονομικά στοιχεία, κλπ.. Μέρος των στοιχείων αυτών τροφοδοτούν την ΕΥ ΟΠΣ για την παρακολούθηση των δεικτών εκροών και αποτελεσμάτων της δράσης.

Επισημαίνεται ωστόσο ότι **παρά το γεγονός ο μηχανισμός της Ε.Ε.Τ.Α.Α. συγκεντρώνει πληθώρα δεδομένων, τα υφιστάμενα πληροφοριακά συστήματα, και τα συστήματα επεξεργασίας των δεδομένων αυτών, δεν είναι σε θέση να παράξουν άμεσα σύνθετη πληροφορία για δείκτες παρακολούθησης της δράσης**. Θετικά επίσης αξιολογείται και η ανταπόκριση των στελεχών της ΕΥΔ ΕΠΑΝΑΔ ΕΔΒΜ, σε αιτήματα αποστολής πληροφοριών, κατευθύνσεων και οδηγιών, συμβάλλοντας αποφασιστικά στην έγκαιρη αντιμετώπιση προβλημάτων αλλά και στην εν γένει εύρυθμη υλοποίηση των δράσεων του προγράμματος. Επισημαίνεται τέλος ότι **η κατάτμηση της δράσης σε πλήθος συγχρηματοδοτούμενων πράξεων δυσχεραίνει την συνολική διαχείριση και παρακολούθηση της δράσης από τους αρμόδιους φορείς, αυξάνοντας ταυτόχρονα το κόστος διαχείρισής της**.

1.5 Επιπτώσεις της δράσης

1.5.1 Συμβολή της δράσης στην εργασιακή κατάσταση των ωφελούμενων

1.5.1.1 Συμβολή στην διατήρηση της απασχόλησης

Θετική είναι η συμβολή της δράσης όσον αφορά στη διατήρηση της απασχόλησης του ωφελούμενου πληθυσμού. Όπως προέκυψε από τα ευρήματα της σχετικής ποσοτικής έρευνας, περίπου **9 στους 10 ωφελούμενους που κατά την ένταξη του παιδιού τους στη δράση δήλωσαν ότι εργαζόταν, ανέφεραν ότι εξακολουθούν να εργάζονται κατά τη διάρκεια διεξαγωγής της σχετικής ποσοτικής έρευνας.**

Οκτώ στους 10 περίπου ωφελούμενους, ανεξαρτήτως του κύκλου στον οποίο συμμετείχαν ανέφεραν ότι η αποδέσμευσή τους από τη φροντίδα του παιδιού τους, τους βοήθησε να διατηρήσουν τη θέση εργασίας που είχαν, ενώ για τους υπόλοιπους εργαζόμενους ωφελούμενους η συμμετοχή τους στη δράση τους βοήθησε να εξελιχθούν επαγγελματικά είτε εντός του εργασιακού περιβάλλοντος που δουλεύανε κατά την ένταξή τους στη δράση, είτε βρίσκοντας μία καλύτερη δουλειά. Χαρακτηριστικό της συμβολής της δράσης στη διατήρηση της απασχόλησης είναι το γεγονός ότι 1 στους 4 ωφελούμενους που εργαζόταν κατά την ένταξη του παιδιού του στη δράση, δήλωσε ότι στην περίπτωση που δεν κάνανε δεκτή την αίτησή του, θα σταματούσε να εργάζεται. Παράλληλα, οι μισοί περίπου θα απευθύνονταν σε κάποια δομή και κυρίως δημοτική για τη φιλοξενία του παιδιού τους προκειμένου να διατηρήσουν την εργασία τους, 1 στους 10 αναφέρει ότι θα αναγκαζόταν να βρει άνθρωπο επί πληρωμή για να φροντίζει το παιδί του στο σπίτι, ενώ μόλις το 15,0% αναφέρει ότι σε μία τέτοια περίπτωση είχε τη δυνατότητα να φροντίσει το παιδί κάποιο άλλο μέλος του νοικοκυριού που δεν εργάζεται

1.5.1.2 Συμβολή στην εύρεση εργασίας

Σημαντική ήταν η συμβολή της δράσης και στο να ενταχθούν στην αγορά εργασίας άτομα που κατά την ένταξη τους παιδιού τους στη δράση ήταν άνεργα ή οικονομικά μη ενεργά. Πιο συγκεκριμένα, το 34,3% των συμμετεχόντων ανέργων και οικονομικά μη ενεργών ατόμων του κύκλου 2014-2015, το 33,7% των συμμετεχόντων της ίδιας κατηγορίας του κύκλου 2015-2016 και το 27,1% των συμμετεχόντων αυτής της κατηγορίας του κύκλου 2016-2017, δήλωσαν ότι εργάζονται, κατά τη διάρκεια διεξαγωγής της ποσοτικής έρευνας στον ωφελούμενο πληθυσμό. **Το 70% αυτών αναφέρουν πως το πρόγραμμα της Εναρμόνισης συνέβαλε στην εύρεση εργασίας,** καθώς τους αποδέσμευσε από τη φροντίδα του παιδιού τους και είχαν περισσότερο χρόνο να αναζητήσουν εργασία, **ενώ το 15,0% περίπου αναφέρει πως είχε τη δυνατότητα να παρακολουθήσει κάποιο πρόγραμμα εκπαίδευσης / κατάρτισης, το οποίο συνέβαλε στο να βρουν δουλειά.** Μόνο 1 στους 4 ωφελούμενους (δηλαδή το 25,0% περίπου) που ήταν άνεργοι ή οικονομικά μη ενεργοί κατά την ένταξη του παιδιού τους στη δράση, αναφέρει πως το πρόγραμμα δεν βοήθησε στην ένταξή του στην αγορά εργασίας, καθώς βρήκε δουλειά αρκετό καιρό μετά τη λήξη της συμμετοχής του στη δράση. Παράλληλα, **ένα ποσοστό της τάξης του 21,1% όσων συμμετείχαν στον κύκλο 2014-2015, του 17,6% όσων συμμετείχαν στον κύκλο 2015-2016 και του 16,8% όσων συμμετείχαν στον κύκλο 2016-2017 που κατά την ένταξη του παιδιού τους στη δράση ήταν άνεργοι ή οικονομικά μη ενεργοί, ανέφεραν ότι η συμμετοχή τους στη δράση τους βοήθησε να εργαστούν κατά τη διάρκεια της φιλοξενίας του παιδιού τους στη δομή.**

Συνθέτοντας τα παραπάνω προκύπτουν τα ακόλουθα, ανά κύκλο ευρήματα:

Επιπτώσεις στην εργασιακή κατάσταση των ωφελούμενων που κατά την ένταξή τους στη δράση ήταν Άνεργοι ή οικονομικά μη ενεργοί	2014-2015	2015-2016	2016-2017
	Άνεργοι και οικονομικά μη ενεργοί που σήμερα εργάζονται	34,3%	33,7%
Άνεργοι και οικονομικά μη ενεργά άτομα κατά την ένταξή τους στη δράση που σήμερα εργάζονται, λόγω της συμμετοχής τους σε αυτή	26,2%	24,1%	19,5%
Άνεργοι και οικονομικά μη άτομα κατά την ένταξή τους στη δράση και που σήμερα δεν εργάζονται και οι οποίοι εργάστηκαν το διάστημα/τα διαστήματα που φιλοξενήθηκε το παιδί τους σε κάποια δομή ή αμέσως μετά τη λήξη του προγράμματος και βοηθήθηκαν από τη δράση για αυτό	21,1%	17,6%	16,8%
Άνεργοι και οικονομικά μη άτομα κατά την ένταξή τους στη δράση που σήμερα δεν εργάζονται, αλλά παρακολούθησαν κάποιο πρόγραμμα εκπαίδευσης / κατάρτισης το διάστημα/τα διαστήματα που φιλοξενήθηκε το παιδί τους σε κάποια δομή ή αμέσως μετά τη λήξη του προγράμματος και βοηθήθηκαν από τη δράση για αυτό	17,2%	15,8%	16,7%

Τη θετική αυτή συμβολή της δράσης στην εργασιακή κατάσταση των ωφελούμενων από τη δράση γυναικών, αναγνωρίζουν και οι φορείς παροχής υπηρεσιών φροντίδας και φύλαξης παιδιών. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της σχετικής έρευνας που διενεργήθηκε σε αυτή την ομάδα στόχου:

- το 86,9% των φορέων θεωρεί ότι η δράση συνέβαλε πολύ και αρκετά στη διατήρηση ή εξέλιξη της επαγγελματικής θέσης των εργαζόμενων ωφελούμενων γυναικών,
- το 76,5% δηλώνει πως οι ωφελούμενες άνεργες γυναίκες διευκολύνθηκαν (πολύ ή αρκετά) από τη συμμετοχή τους στη δράση στο να αναζητήσουν ή και να συμμετάσχουν σε δράσεις κατάρτισης, βελτιώνοντας έτσι της ατομικές τους γνώσεις και δεξιότητες,
- το 75,5% ανέφερε επίσης ότι η δράση βοήθησε τις ωφελούμενες άνεργες γυναίκες να ψάξουν συστηματικότερα για εργασία, δεδομένου ότι απελευθέρωσε ένα σημαντικό μέρος του χρόνου που αφιέρωναν στη φροντίδα τους παιδιού τους και
- το 68,6% των ερωτώμενων φορέων ανέφερε πως η δράση συνέβαλε πολύ και αρκετά στην παροχή υπηρεσιών φροντίδας και φύλαξης παιδιών με αναπηρία.

Συνθέτοντας τα παραπάνω, είναι προφανές ότι η συμβολή της δράσης στη διατήρηση της απασχόλησης είναι πολύ σημαντική, ενώ σε υψηλά ποσοστά κινείται και σε ότι αφορά στην εύρεση εργασίας, ειδικά αν λάβει κανείς υπόψη του τα επίπεδα ανεργίας που καταγράφονται στον πληθυσμό στόχο της δράσης, τα οποία στον γυναικείο πληθυσμό κινούνται άνω του 30,0%. Παράλληλα, πολύ σημαντική θεωρείται η συμβολή της δράσης στη συμμετοχή των ωφελούμενων σε προγράμματα εκπαίδευσης / κατάρτισης με τα ποσοστά να κινούνται πολύ πιο πάνω από το αντίστοιχο ποσοστό που αναφέρει για την Ελλάδα το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (European Institute for Gender Equality - EIGE), το οποίο ανέρχεται στο 10,5% για το γυναικείο πληθυσμό που συμμετέχει σε προγράμματα τυπικής και μη τυπικής εκπαίδευσης, ενώ

για τις γυναίκες 25-49 ετών που αποτελούν την μεγαλύτερη πληθυσμιακή ομάδα ωφελούμενων από τη δράση ατόμων το αντίστοιχο ποσοστό είναι της τάξης του 4,2%.

1.6 Η συμβολή της δράσης στη βιωσιμότητα των φορέων/δομών

1.6.1 Η συμβολή της δράσης στη βιωσιμότητα του κλάδου παροχής υπηρεσιών φροντίδας και φύλαξης παιδιών

Θετικά κρίνουν οι φορείς παροχής υπηρεσιών φροντίδας και φύλαξης παιδιών, τη συμβολή της δράσης της Εναρμόνισης στον κλάδο τους, όπως προέκυψε από τα ευρήματα της σχετικής ποσοτικής έρευνας. Πιο συγκεκριμένα:

- το 89,7% ότι συνέβαλε στη βιωσιμότητα των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε αυτόν, ενώ
- το 67,0% δηλώνει πως η δράση συνέβαλε στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας στον κλάδο

1.6.2 Η συμβολή της δράσης στη βιωσιμότητα των φορέων / δομών που συμμετείχαν σε αυτή

Πέραν όμως τις θετικής συμβολής στον κλάδο, **θετικές ήταν και οι επιπτώσεις που είχαν οι ίδιοι οι φορείς από τη συμμετοχή τους στη δράση, γι' αυτό και απολογιστικά:**

- το 84,1% των φορέων πιστεύει ότι η συμμετοχή του στη δράση της Εναρμόνισης βελτίωσε τις συνθήκες ενίσχυσης της βιωσιμότητάς του,
- το 81,6% αναφέρει πως η συμμετοχή του στη δράση βελτίωσε τη φήμη του φορέα του στους γονείς και γενικότερα την εικόνα του, ενώ
- το 75,3% αναφέρει πως η συμμετοχή του στη δράση οδήγησε σε αύξηση της ζήτησης των υπηρεσιών που παρείχε «προσελκύνοντας νέους πελάτες».

Τα ευρήματα αυτά, επιβεβαιώνονται και από τα κίνητρα συμμετοχής των φορέων στη δράση. Πιο συγκεκριμένα, η ενίσχυση της βιωσιμότητας αποτελεί το πρωταρχικό κίνητρο συμμετοχής στη δράση όλων των φορέων, ανεξαρτήτως της κατηγορίας στην οποία ανήκουν, ενώ το 86,1% των δημοτικών φορέων αναφέρουν επίσης πως η συμμετοχή τους στη δράση βελτίωσε τη φήμη των δομών τους στους γονείς και γενικότερα την εικόνα τους, όσον αφορά στις παρεχόμενες υπηρεσίες. Το ίδιο διατυπώνει και το 70,8% των ιδιωτικών φορέων, που για το 41,5% αυτών βασικό κίνητρο συμμετοχής του στη δράση αποτέλεσε η προβολή και ανάδειξη των δομών που λειτουργεί.

Τέλος, το 81,6% των δημοτικών φορέων δηλώνουν πως η συμμετοχή τους στη δράση οδήγησε σε αύξηση της ζήτησης των υπηρεσιών που παρείχαν «προσελκύνοντας νέους πελάτες» όπως αναφέρουν χαρακτηριστικά. Το ίδιο διατυπώνει και το 68,2% των ιδιωτικών φορέων, που για το 50,0% αυτών βασικό κίνητρο συμμετοχής του στη δράση αποτέλεσε η ενίσχυση της πελατειακής τους βάσης.

Από τα όσα προηγήθηκαν είναι προφανές ότι η δράση της Εναρμόνισης είχε θετική συμβολή τόσο στον κλάδο των φορέων παροχής υπηρεσιών φροντίδας και φύλαξης παιδιών, όσο και στις ίδιες τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε αυτόν. Θέματα που ήταν ζητούμενα εν καιρώ οικονομικής κρίσης, όπως η ρευστότητα, η αύξηση της «πελατειακής βάσης», η πλήρωση της δυναμικότητας των θέσεων των δομών σε όσο το δυνατό μεγαλύτερο ποσοστό, διασφαλίστηκαν σε πολύ σημαντικό βαθμό, μέσω της δράσης. Αυτό είχε ως συνέπεια, το μεγαλύτερο μέρος των

φορέων που δραστηριοποιούνται στο χώρο, να διατηρηθεί, με τα όποια προβλήματα, αν όχι σε ακμάζουσα φάση, σε μία υγιή κατάσταση υπερβαίνοντας προβλήματα που δημιούργησε η ύφεση της ελληνικής οικονομίας στην επιχειρηματικότητα. Παράλληλα, η δράση συνέβαλε στη συγκράτηση των ποσοστών ανεργίας των εργαζόμενων στον κλάδο, παρ' ότι οι εργασιακές συνθήκες φαίνεται να επιδεινώθηκαν για αρκετούς από αυτούς.

1.7 Προτάσεις για τη μελλοντική εφαρμογή της δράσης

Σύμφωνα με τα ευρήματα τόσο της ποιοτικής όσο και της ποσοτικής έρευνας και προκειμένου να βελτιωθούν οι διαδικασίες σχεδιασμού και υλοποίησης της εξεταζόμενης δράσης, προτείνονται από την ομάδα του συμβούλου τα ακόλουθα:

α) Ενίσχυση των δράσεων ενημέρωσης των ωφελούμενων γύρω από θέματα που άπτονται της δράσης. Προς αυτή την κατεύθυνση προτείνονται:

- **Σταθερή ημερομηνία προκήρυξης της δράσης σε κάθε κύκλο**, γεγονός που θα διευκολύνει τους ωφελούμενους και θα βοηθήσει στο να αποφευχθούν φαινόμενα ελλειπών ή μη έγκαιρης ενημέρωσης των ενδιαφερόμενων γονέων.
- **Ενίσχυση των δράσεων δημοσιότητας της δράσης κατά την φάση υποβολής των αιτήσεων συμμετοχής των ενδιαφερόμενων, με έμφαση στα μέσα μαζικής ενημέρωσης**, όπως τηλεόραση, ραδιόφωνο κλπ., μέσω προβολής διαφημιστικών σποτ. **Απλοποίηση της διοικητικής γλώσσας που χρησιμοποιείται στα έγγραφα της δράσης ή/και ανάπτυξη ενημερωτικών και επεξηγηματικών φυλλαδίων** έτσι ώστε αυτή να γίνεται περισσότερο κατανοητή από ενδιαφερόμενους με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο ή και αλλοδαπούς και να αποφευχθεί το φαινόμενο των ελλειπών φακέλων κατά την υποβολή των αιτήσεων συμμετοχής τους. Προς την ίδια κατεύθυνση **προτείνεται η διαμόρφωση ενός «οδικού χάρτη», ο οποίος θα κατευθύνει τους ενδιαφερόμενους σχετικά με τον φορέα στον οποίο θα πρέπει να απευθυνθούν για την απόκτηση κάθε δικαιολογητικού εγγράφου που απαιτείται να συνυποβάλλουν με την αίτησή τους.**
- **Ενίσχυση της υπηρεσίας help desk (γραφείου υποστήριξης) που λειτουργεί στην Ε.Ε.Τ.Α.Α.** κατά τα την περίοδο υποβολής των φακέλων υποψηφιότητας των ενδιαφερόμενων ωφελούμενων **και ενδεχομένως λειτουργία πρόσθετων περιφερειακών γραφείων**, με στόχο την καλύτερη δυνατή υποστήριξη των ωφελούμενων, είτε δια ζώσης είτε τηλεφωνικά/ηλεκτρονικά.

β) Βελτίωση του συστήματος τοποθέτησης ωφελούμενων σε δομές. Προς αυτή την κατεύθυνση προτείνονται:

- **Ανάπτυξη ηλεκτρονικής πλατφόρμας, για την ενημέρωση των ωφελούμενων για τις διαθέσιμες θέσεις των δομών που συμμετέχουν στη δράση.**
Στο πλαίσιο ελαχιστοποίησης των όποιων προβλημάτων αντιμετωπίζουν οι ωφελούμενοι όσον αφορά την εύρεση διαθέσιμης θέσης σε κάποια δομή, προτείνεται ο σχεδιασμός και ανάπτυξη μιας on-line διαδικτυακής εφαρμογής στην οποία οι δομές θα αναρτούν αρχικά τις θέσεις που προσφέρουν στη δράση. Ανάλογα με την προσέλευση ωφελούμενων (κατόχων voucher) και με τις σχετικές τοποθετήσεις που γίνονται, οι φορείς, επικαιροποιώντας σε καθημερινή τη διαθεσιμότητα των θέσεών τους, θα μπορούν να πληροφορούν τους ωφελούμενους για τις διαθέσιμες θέσεις που υπάρχουν στη δομή τους.
- **Αναγραφή στο voucher κάθε ωφελούμενου της σειράς κατάταξης του βάσει του συστήματος μοριοδότησης της δράσης.**
Προκειμένου να διασφαλιστεί, μία πιο αντικειμενική τοποθέτηση των ωφελούμενων, βάσει των μορίων που συγκέντρωσε η αίτησή τους, στις δομές προτείνεται στο

voucher, να αναγράφεται είτε ο αριθμός των μορίων τους, είτε η σειρά κατάταξής τους βάσει αυτών, λαμβάνοντας υπόψη και την περιφερειακή διάσταση. Οι δομές στις οποίες προσέρχονται οι ωφελούμενοι της δράσης, πριν την οριστική τους τοποθέτηση, θα πρέπει να δημιουργούν προσωρινά αποτελέσματα και η οριστικοποίηση των τοποθετήσεων σε αυτές, θα γίνεται μετά το πέρας ενός εύλογου χρονικού διαστήματος (πχ. 1 εβδομάδας ή 10 ημερών), λαμβάνοντας υπόψη τα μόρια κάθε ωφελούμενου. Η πρόταση αυτή αν και απαιτεί μεγαλύτερη επεξεργασία για να αποφευχθούν οι όποιες καθυστερήσεις στην οριστική τοποθέτηση, στην εξέλιξή του θα μπορούσε να συνδυαστεί με την προαναφερόμενη ηλεκτρονική πλατφόρμα, δίνοντας τη δυνατότητα στους ωφελούμενους on-line υποβολής αιτημάτων στις δομές που τους ενδιαφέρουν να τοποθετήσουν τα παιδιά τους.

γ) Προτάσεις ως προς τον μελλοντικό σχεδιασμό της δράσης. Προς αυτή την κατεύθυνση προτείνονται:

- **Εκπόνηση νέας μελέτης κοστολόγησης των υπηρεσιών φροντίδας και φύλαξης παιδιών.**

Προτείνεται η εκπόνηση μίας νέας μελέτης κοστολόγησης των παρεχόμενων υπηρεσιών ανά κατηγορία θέσης που καλύπτει η δράση, έτσι ώστε να επικαιροποιηθούν οι τιμές λαμβάνοντας υπόψη τις οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες.

- **Ενίσχυση των διαδικασιών διαβούλευσης,** κατά την φάση σχεδιασμού των επόμενων κύκλων της δράσης, μέσα από μία συστηματική και τυποποιημένη ανοικτή διαδικασία, με όλους τους εμπλεκόμενους (stakeholders) στη δράση φορείς, η οποία θα αξιολογεί και ενσωματώνει αιτήματα φορέων και ωφελούμενων που μπορούν να συμβάλλουν στη βελτίωση του σχεδιασμού και υλοποίησης της δράσης και στην επίλυση των προβλημάτων και αδυναμιών που εμφανίστηκαν κατά το παρελθόν.

δ) Απλοποίηση του συστήματος διαχείρισης, αξιολόγησης, παρακολούθησης και ελέγχου της δράσης. Προς αυτή την κατεύθυνση προτείνονται:

- **Η χρηματοδότηση της δράσης να γίνεται μέσα από ένα επιχειρησιακό πρόγραμμα,** γεγονός που αφενός θα διευκολύνει σημαντικά τη διαχείριση, παρακολούθηση, αξιολόγηση και έλεγχο των υλοποιούμενων Πράξεων και αφετέρου θα μειώσει σημαντικά το κόστος διαχείρισής της.
- **Ενίσχυση των Πληροφοριακών συστημάτων του φορέα διαχείρισης της δράσης και της ΕΥ ΟΠΣ με συστήματα Επιχειρηματικής Ευφυΐας (Business Intelligence),** τα οποία βασιζόμενα στην πληροφορία που συγκεντρώνεται θα μπορούν να παρέχουν γρήγορα πληροφορίες σχετικά με τους δείκτες εκροών και αποτελεσμάτων της δράσης, ανά πάσα χρονική στιγμή, βοηθώντας τους αρμόδιους φορείς (Υπουργείο Οικονομίας & Ανάπτυξης, Υπουργείο Εσωτερικών, Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. ΑΝΑΔ ΕΔΒΜ, κλπ.) στη λήψη αποφάσεων.

2 Executive Summary

2.1 Context and data of Action's implementation

During the period of 2013 – 2017 in which the “Harmonization of family and professional life” programme was planned and implemented, the consequences of the painful financial adjustment which had to be adopted in our country after the financial crisis of 2008, kept on being observed. Unemployment ranged at very high levels above 20%, the flexible forms of employment sky-rocketed, and the percentage of the population working part time increased by 55,6% between 2017-2016 and from 6,3% increased to 9,8% (6,9% for men and 13,7% for women), whilst the percentage of the population which was in danger of poverty and social exclusion remained over 35%. Women and single-parent families with depended children and families with depended children, faced the biggest poverty danger and got more affected by the long and painful crisis and the complex problems created. For women, their role as an informal carers for elderly or dependent relatives and children is worsen their under representation in the labour market, making it a necessary need of taking actions so as to balance their professional and personal life.

In this socioeconomic context, Harmonization Action, which was the sequel of other respective programmes implemented during the 3rd CSF, contributes to the substantial support of female employment, through providing services of care and safe-keeping to infants, children, teenagers and people with disabilities in quality social services structures.

For the period 2014-2015, the Action “Harmonization of family and professional life” is integrated in the Operational Programme Human Resources Education and Lifelong Learning (OPHRE) 2007-2013 of the Ministry of Labor and Social Insurance and falls into the Priority Axis 07 “Facilitation of Access in Employment in the 8 Convergence Regions”, 08 “Facilitation of Access in Employment in the 3 Phasing Out Regions” and 09 “Facilitation of Access in Employment in the 2 Phasing In Regions” of the Thematic Priority Axis 3 “Facilitation of Access in Employment”, in the category of Intervention 2 “Supporting measures for promoting Gender Equality in Employment”.

The action is integrated as front-loaded action in the new OPHRE 2014-2020, and falls into the Priority Axes 2,4 and 5, in Regions of Attiki, West Macedonia, Central Macedonia, Central Greece and South Aegean, Thematic Objective 8 “Promoting the sustainable and qualitative employment and support human resources’ mobility”, and the Investment priority 8iv “Equality among men and women in all sectors, including access in employment, professional career, combination of professional and family life and support of equal remuneration for equal work” of reg. 1304/2013 of Programming Period 2014-2020.

The action of the project “Harmonization of family and professional life” within the period 2015-2017, is funded by the European Social Fund and is integrated in:

- a) the OPHRE and the Investment Priority 8iv «Equality between men and women in all sectors, including access to employment, career development, reconciliation of work and private life and promotion of equal pay for equal work» as well as
- b) in the 13 ROP and in the Investments Priorities 9i “Active inclusion, with a view inter alia to the promotion of equal opportunities and active participation and the improvement of employability” and 9iii “Combating all forms of discrimination and promoting equal opportunities”

During the three periods of its implementation, namely 2014-2015, 2015-2016, 2016-2017, **the action was implemented through 54 acts**, which were integrated in the abovementioned Operational Programmes.

Beneficiaries of the action were:

- Mothers of infants, young children and children or/and
- Mothers of young children, children, adolescents and those with disabilities
- People (women and men), who, after court decision, have children's custody.

Action's beneficiaries would have to meet specific needs, as they were defined in the invitations and in the related common Ministerial Order (CMO) of Management, Evaluation, Monitoring and Control of action of each period. It is highlighted that beneficiaries were allocated in positions that were funded in the context of OPHRE or Regional Operational Programmes (ROP), according to their rank of poverty. Specifically, each beneficiary person was allocated: (a) to the OPHRE- when the annual family income was over the poverty line, (b) to the familiar ROP when the annual family income was under the poverty line.

In total, from the action of Harmonization, in the years 2014-2015, 2015-2016, 2016-2017, 158.802 people were benefited. More specifically:

- in the first period 2014-2015, the number of beneficiaries reached 38.149 people coming from 5 Regions of the action's implementation,
- in the period 2015-2016 the number of beneficiaries reached 45.693 people coming from 13 Regions of the action's implementation, whilst
- in the period 2016-2017 the number reached 74.966 people.

The 58,1% of beneficiaries of these study periods were added in the Investment Priority 8iv of the OPHRE, 41,1% of them were added in the 9i and the 0,8% was added in the 9iii of the ROPs regarding disabled children.

Throughout the action, 1.356 structures, which provide services of care and safekeeping for babies, infants, and children, participated during the 3 periods, from which 31,1% were public and 68,9% were private. Specifically:

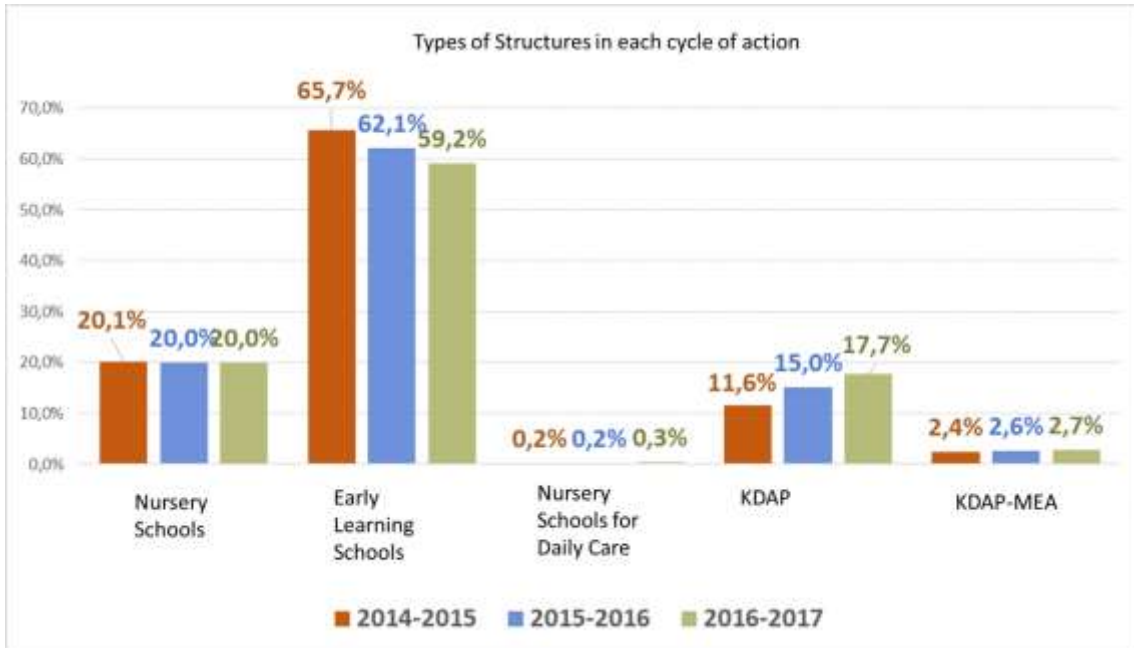
- In the period 2014-2015, 701 bodies participated, that operated 1.918 structures.
- In the period 2015-2016, 1.135 bodies participated, that operated 3.402 structures, while
- In the period 2016-2017, 1.248 bodies participated, that operated 3.826 structures.

Structures of care and safekeeping for babies, infants, young children and persons with disabilities could be:

- Nursery schools,
- Early learning schools,
- Nursery schools of daily care,
- Creative career center (KDAP) and
- Creative Career Center for disabled children (KDAP-MEA),

operating legally in the country belonging to municipalities and private/public legal bodies or non-profit bodies (article 741 of Civil code) and to other legal private/public entities that legally can provide such services.

Referring to the type of structures that the participating bodies were operating, 80% of them, in all the examined periods, concern Nursery and Early learning schools.

2.2 Evaluation of planning's procedures and action's implementation

Following the cooperation between the Ministry of Interior and the Ministry of Administrative Reconstruction, the Ministry of Economy, Development and Tourism as well as the Ministry of Labor, Social Insurance and Social Solidarity **during 2016-2017**, important **innovations were promoted regarding the planning and the implementation of the Action** "Harmonization of family and professional life". **Their aim was a more substantial support towards beneficiaries. Also, these innovations were aiming at addressing the difficulties emerged during the implementation of the action in previous years.**

Specifically, the changes for the period 2016-2017 were related to the topics bellow:

- **Criteria and selection process of beneficiaries:** This change is progressively added in the period 2015-2016 and is implemented fully in the period 2016-2017, prioritizing (through award point system) unemployed women or precariously employed persons or persons with income under the poverty limit, contrary to the previous period 2014-2015.
- **Process regarding the placement of beneficiaries in the structures:** the system of obligatory conjunction which is implemented in the periods 2014-2015, 2015-2016 is withdrawn. According to this system, the placement of beneficiaries is applied based on the priority ranking list of the selected children (in decreasing order according to the awards they received). The innovative character of the new voucher system in the placement process, provides to beneficiaries the possibility to freely choose the structure in which they want to register their child, depending on structures' capacity. **In addition**, in accordance to the action's article 9 of the call for expression of interest in 2016-2017, it is defined that *"beneficiaries maintain the right of placement provided to them, in case of change of structure during the school year"*. Contrary to that, the previous related calls regarding the years 2014-2015, 2015-2016 defined, that in case that beneficiaries do not use the provided service, a cancelation of the right of placement and its replacement (if applicable) would be issued.
- **Total number of available positions:** It was given to the structures, the ability to provide up to 100% of their capacity, instead of the existed 70% in previous periods.
- **Expenditure requirements:** According to the article 12 of the CMO for the action of harmonization in 2016-2017 *«For eligibility of expenditure, legal documents issued by the Beneficiary Structures on a monthly basis are required by the Greek Accounting Standards, the current institutional framework and the Management and Control System of the Operational Programs of the NSRF 2014 -2020»*. Accordingly, the article 11 of the CMO for the action of harmonization in 2014-2015, 2015-2016 defines that *"eligibility of costs is required by legal documents issued by the Service Providers and the Beneficiary as provided by the Code of Books and Records, the applicable institutional framework, the Management and Control System of the NSRF Operational Programs, and the instructions of MA of the OPH"*.
- **Payments to entities:** During 2016-2017 the process of payment to the structures is significantly differentiated from the already existing one. Specifically, regarding the year 2016-2017, the related CMO (article 12) provides *«for the payments, the Entities submit per Structure to the EETAA S.A. an Aggregated Statement of Documents stating the full tax identity of the Entity / Structure and the reference period, and in the form of a table, at least, the following: a / a document (Proof of Service issued by the organization to beneficiaries) (b) the*

date of issue; (c) the name of the beneficiary; and (d) the reference period. EETAA S.A., based on the Aggregated Statement of Accounts and the monthly monitoring reports confirms the agreement of the physical and financial subject and credits the bank. The credit of the account is made within 15 days of the submission of the above data and may relate to all the structures of a body». Consequently, it is observed a more complex payment process in relation to the previous years of the action's implementation, although it certifies the direct payment of the structures within 15 days after the documents submission in EETAA.

- Process simplification of applications and documents submission of the bodies /structures: Under the action in 2016-2017, any interested body/structure is called to express its interest in participating in the action and to submit the following documents:
 - Evidence of capacity of the bodies/structures
 - Application of the legal representative of the bodies, stating that the declared structures meet all legal operating conditions
 - In case of bodies'/structures' participation in previous periods, a consent form from the legal representative is needed, stating that the details of the issuing body/structure are valid, as the latter were attached at the definitive list of the selected structures on 04/08/2015.

The main conclusions of the evaluation of these changes are summarized below, through the synthesis of the findings from both secondary and primary research, carried out from 3.675 beneficiaries (30 May until 18 June 2018) and a sample of 503 structures of childcare and care providers (30 March till 24 April 2018) that were participated at least in one of the examined period of the action.

2.2.1 Evaluation of targeting in each programme period

Through that change of targeting in the action, which took place in the period 2015-2016 and continued in the 2016-2017 period, there was an attempt to strengthen the position of the unemployed women in the labour market, the percentage of whom was still up to 30% during the whole period of implementing the action. Promoting equal opportunities, improving women's employability and harmonizing work and private life have been the main objectives of the action, especially for people who are unemployed or precariously employed who are at risk of social exclusion, such as single parent families' households with dependent children. Given the above, the award point system has changed, by giving more award points to the unemployed or precarious people, compared to workers in the previous 2014-2015 period, aiming to be released from the safekeeping of their children, and to seek employment or to improve their employability.

Results of this change in the award point system was the diversification of the composition of beneficiaries in regards to their working status at the time of their integration into the action. Specifically, in 2015-2016, 47,7% of beneficiaries were unemployed compared to the 36,4% in 2014-2015, while in 2016-2017, 50,2% of beneficiaries were unemployed.

The 61% of beneficiaries agree with this change in the targeting of the action for the unemployed, according to the results of the quantitative research conducted in this population. However, analyzing the results depending on their working status at the time of their integration into the action, important differentiations are observed. Specifically, 90% of the unemployed are in favor of that change, as their participation in the action and their release from childcare, have been their main motivation to

participate in it, in order to have more time to seek work or attend a training program. At the same time a significant percentage of them reported being employed on a temporary contract and there is no family member who can take care of the child during their working hours. On the contrary, only 40% of workers agree with this change, while as stated by the 60.0% , there is no family member who can take care of their child during the working hours or they are not able to cover kindergarten's expenses.

Combining the above, it is clear that child-care release is a common need for the unemployed as well as for the employees benefiting from the action, who need to support their participation in the labor market from a different starting point. Under that spectrum, a change in the targeting of action for the unemployed, expressed through the awards they received, is a substantive policy of equal opportunities, aiming at enhancing the employability of vulnerable social groups, thus promoting social cohesion.

2.2.2 Evaluating the changes of beneficiary placement system

In the first two periods of action's implementation, 2014-2015 and 2015-2016, the placement of children in structures was made by EETAA, based on the selected structures in the application by the beneficiaries, and their descending order, based on the award points they received (Conjunction System). The structure of their first choice in the application was selected for the placement of the child, and if no position was available in the selected structure, it was placed in a structure of their second choice. The number of structures the interested parties could claim in their application was up to 4 in the 2014-2015 period and up to 5 in the 2015-2016 period. The placement of their children in the structures was binding for beneficiaries within a certain time period from the posting of the relevant results. The change of structure was a complex process for the beneficiary, which required a complaint against the structures where the children were hosted. At the same time, if beneficiaries moved to another area, the placement was not any more available, and if the placements in the selected structures of an interested party were covered by other beneficiaries, with a higher grading, the application was rejected regardless of the collected grades.

The new system of beneficiaries' placement (Voucher system), tried to improve the previous Conjunction system, by providing the ability to the beneficiaries, through the action to:

- freely choose their desired structure (nursery/KDAP/KDAPMEA) for their child enrollment,
- change structure without her/him losing the voucher, since the value of the voucher was not related with that particular placements in a structure, but was under the name of the beneficiary/parent,
- activate the voucher at any time during the 11 months of the action's period.

Apart from the aforementioned innovations introduced by the new system of beneficiaries' placements, it was also withdrawn the restriction through which the structures was able to accept voucher for the 70% of their capacity, while with the new system they could provide up to 100% of their available placements, increasing that way the options of beneficiaries. The withdrawn of this restriction that was valid within the two previous study periods, enabled the structures to cover the remaining empty placements within the action's period, fact that enhance their activity.

The main advantages of the new Voucher system that was implemented during the period 2016-2017, that beneficiaries recognize, according to the quantitative research results are:

- The ability to choose the structure of their convenience (60,8%),
- The ability to transfer their voucher to another structure in case they are not satisfied from their initial choice (32,9%),
- The ability of early programming, as concerns the structure they want to send their child (18,6%), and
- The ability to activate the voucher at any time of the 11 month operation of the structure (18,5%).

Under this spectrum, **61% of the structures that participated in the relevant quantitative research, declared that the change of the system for beneficiaries, is in the right direction. The main advantages that the structures recognize in the new Voucher system, are:**

- the ability to cover empty positions of their structure during the action period (70,6%),
- the ability to cover all the places of their structures for the beneficiaries of the action (41,0%) and
- the ability to attract beneficiaries from other areas (17,9%).

On the other hand of these advantages, **weak points for the bodies of the new system are:**

- the weakness of the early programming to cover positions of the bodies' structures (45,1%), something that is related as mostly municipal bodies have mentioned, "*with the weakness of the programming about hiring the necessary staff*",
- the weakness of serving the total amount of beneficiaries who are addressed to the structures (41,4%), and
- the mobility of beneficiaries to other structures during the action period and as a result the creation of new empty places (36,8%).

Asking from the bodies to compare the two systems that were implemented to the Conjunction action concerning the beneficiaries' placement to structures (Conjunction system and Voucher), based on specific criteria appears that:

- **both systems are regarded as equally merit-based regarding beneficiaries' criteria of choice,**
- Both the public and private entities believe that **Voucher covers parents' needs more in contrast with the previous system, and that the new system is more flexible and operational**, however the percentages of the private entities, are higher as those of the public sector that are mentioned in their answers.

However the implementation of the new Voucher system was not "painless" for all the beneficiaries, as it has created problems for the 20% of them, who have said that they have to look enough until they find a structure with open positions (12%) or they have sent their child to structures that were not in their initial choices, because they could not find a place (7%) or they had to pay for transportation because the structures close to them did not have places (3%). Finally, **one more weak point of the new system is the beneficiaries' placement to structures according to criteria that they have set (structures) and not based to the point system they had.**

Synthesizing the above, it is obvious that the new system for beneficiaries' placement has dealt with many of the previous Conjunction system pathogeneses, entering innovations that most of beneficiaries agree with, but also the care and safekeeping children structures. It needs, however, more improvement, until it matures and all the weak points are confronted.

2.2.3 Evaluating the system of payments to entities/structures

In the period 2016-2017, the way in which structures are paid changes radically in an attempt to systematically fund structures on a monthly basis. In this context, according to the new System of Management, Evaluation, Monitoring and Auditing of the action, beneficiaries contribute to the EETAA, while the payments are made within a fortnight submission to EETAA of the relevant supporting documents of the physical and economic object.

The vast majority (88,7%) of the respondent structures consider the change of the payment system which got adopted in the period of 2016-2017, to be in the right direction, according to the results of the related primary research. As stated, ***the implementation of the new payment system, although increased the administrative/accounting weight of the bodies/ structures that participated in it,*** because of the increased volume of payment entitlements, ***has contributed significantly to the strengthening of their cash flow and, consequently, their smooth functioning.***

Putting all the above-mentioned together, the change on the payment system eased significantly the smooth functioning of the bodies, by increasing their cash flow but needs reassessment the amount of the compensation per seat, in an attempt to provide a more realistic cost accounting of childcare and care services and therefore a more appropriate amount of compensation per seat.

2.2.4 Assessing the changes of the participation procedures of entities/structures in the programme

In the first two periods of the action's implementation, 2014-2015 and 2015-2016, the Management, Evaluation, Monitoring and Auditing of the action, required a competition tendering, in which the entities/structures providers of childcare and care services which have establishment and operating license, are called to submit an application full dossier with all the needed legal documents. At the same time it is required a related guarantee letter for participation (2%) based on the total budget's offer of the tenderer's proposal for all the provided placements. The selection of the bodies/structures of the action was completed after the evaluation of the relevant application files, by committees that were constituted/composed by decision of the Board of Directors of EETAA. Regarding the signing of the contracts, the selected bodies had to submit new supporting documents and a guarantee letter of proper performance of 5% of the annual budget of the contract. In addition, auditing of the relevant contracts were carried out by the Court of Auditors.

In the period of 2016-2017 the procedures of participation of the entities/structures in the action are changed, in an attempt to limit bureaucracy and reduce the cost of participation of the action. Specifically, the tender procedures is replaced by a simple expression of interests application from the side of the structures, the guarantee letters for participation and proper performance are cancelled, while contracting parties with the EETAA are beneficiaries and not the structures, as was in force in the previous 2 periods.

The change on these participations' procedures in the action, satisfy the vast majority (92,8%) of beneficiaries, as emerged from the results of the related primary research. The following are all positive aspects of the new bodies' participation process:

- Reducing their administrative burden due to the simplification of the procedures for their participation in the action (95,4%),
- The ability of parents to have a variety of choice of structures (84,7%),
- The reduction in the cost of participation of the bodies / structures in the program (77,1%), due to the abolition of the letters of guarantee for participation and good performance,
- Bodies' Participation in the action that were not able to participate in the previous system (72,2%).

60,3% of the bodies (65% of the public bodies and 55% of the private ones), stated that the new procedure, increased the competition between the bodies, fact that seems to be beneficial for the side of the parents.

Putting together all the aforementioned, it's obvious that the new procedure of participation of entities/structures in the action, addressed successfully the goals of simplification and bureaucracy, lifting the executive managerial burden of the action's system and decrease the participation costs of the bodies. Apart from the overall adoption by the entities, the new procedure functions to the benefit of the parents, providing more structure options, which were not eligible with the previous system.

2.3 Overall assessment of the action's implementation

2.3.1 Degree of satisfaction from the way the action was implemented

The high majority of the beneficiaries and the bodies participated in the three studied periods of the action 2014-2015, 2015-2016 and 2016-2017, have declared that they were very and quite satisfied from the way the action was implemented.

More specifically, according to the findings of the relative primary research that took place in the context of the present assessment, **98,2% of the beneficiaries and 88,5% of the bodies are very and quite satisfied from action's implantation. The high satisfaction degree, is confirmed from the fact that 100% of the beneficiaries believe that the continuation of the programme is very and quite important. As the beneficiaries say, the contribution of the action is multilevel, "from the children's socialization and balanced development", "the maintenance of women's employment, that have a job position, "the balance between family and professional responsibilities of employed women", and finally "the important self-release of women from the children's safekeeping, contributing to the improvement of their quality of their personal, family and professional being".**

2.3.2 Degree of coverage of the action's beneficiaries

As presented by the following table, **in the three examined periods of action, a significant part of the target population's needs were covered, with the largest coverage being observed in the 2016-2017 period.**

Response coverage ratio by Region and Circle (applications with full dossier)				
District Category	Region	2014-2015	2015-2016	2016-2017
More Developed	Attica	77,9%	45,5%	92,4%
	South Aegean	82,8%	48,3%	94,1%
In Transition	Western Macedonia	84,5%	58,2%	93,8%
	Central Greece	75,6%	77,0%	92,0%
	Peloponnesus		61,5%	92,8%
	Ionian Islands		74,3%	91,3%
	North Aegean		77,0%	92,3%
	Crete		45,8%	88,0%
Less Developed	East Macedonia and Thrace		63,5%	93,9%
	Central Macedonia	79,5%	42,8%	93,3%
	Epirus		65,7%	95,2%
	Thessaly		66,5%	95,4%
	Western Greece		76,5%	89,8%
Total		79,0%	53,0%	92,7%

Despite the increased coverage of needs, recorded in the three periods of the action, **the analysis of the EETAA data, shows that there is a significant proportion of the population whose applications were not met.** Specifically:

- In the period 2014-2015, were not met the applications of 10.133 interested parties with full dossier,
- In the period 2015-2016, were not met the applications of 40.495 interested parties with full dossier, while

- In the period 2016-2017, were not met the applications of 6.045 interested parties with full dossier.

These unsatisfied applications, albeit decreasing, show both the magnitude of the needs and the need to reinforce the action with additional resources to cover larger portions of the target population. This need for increased funding is also linked to a significant reduction in the available family income of the majority of the target population targeted by the Harmonization action. ***This is also confirmed by 68,6% of beneficiaries' statements, in the relative quantitative research, according to which the money given for the Harmonization action in the 3 periods was not enough to meet the needs of "all".***

However, the specificities of the period 2016-2017 have to be noted, compared to the two earlier ones, in which the beneficiaries were calculated in different manner, and each placement value contained both ESF and national resources, in contrary to the two earlier periods where calculations included only the beneficiaries whose placement was financed exclusively from ESF resources.

2.3.3 Weak points during action's implementation

The most important weaknesses during the implementation was related to the:

- ***Procedure of submission for beneficiaries' participation application***, which is because of 4 factors. Specifically, it is because of the moderate/incomplete information of the bodies regarding the documents need to be co-submitted with the their application, the delay of the communication of the information regarding the call of proposal of action, the complexity of some of the documentations that are needed and in the incomplete comprehension of the executive managerial language/terminology that is used in the action's files. The obligatory submission of the participation's application online that was adopted in the period 2016-2017, seems to create more "anxiety and uncertainty" towards some beneficiaries, who are not familiar with the use of PC or the do not have any access to the internet.
- ***Procedure of children's placement*** in the structures.

The change in the procedure of beneficiaries' placement in the period 2016-2017, seems to have created problems in a significant portion of the participants, which concerned:

- the need to systematically seek for a structure until he/she finds an available placement
- sending his/hers child to a structure which was not in his/hers first choice, because there were no other placements
- the payment of an extra charge for travel services, that were not intended to use or for additional activities that were presented as "mandatory", aiming at securing a position in first choice structures.

Parallel to that, regarding the structures, the change of the placement's system led to failure of early planning for placements covering.

In that point it should be mentioned that, some of the problems that parents dealt with, are caused because of the incomplete information that they had regarding the changes of the new system and the procedures that needed to be followed for the child's placements. This

situation seems to have been normalized in a significant level during the next period, when the parents were obviously more informed and familiar with the procedures of the new system.

- The **amount of the compensation per seat**

The decrease of the compensation's prices per seat that took place in the period 2016-2017, according to the 31,5% of the public and the 71,6% of the private structures, is underestimated in relation to their cost centers, as shown by the findings of the relevant quantitative research.

- **Procedures of the action's managements** from the bodies/structures

Although one of the goals of the new system was the reduction of the bureaucracy and the simplification of the procedures, however in practice, this was achieved only for the procedures of the submission of applications in the programme. Contrary, regarding the monitoring of the action, it seems that the changes that were adopted in the period 2016-2017, burden the executive managerial cost of the bodies that participated in that period.

2.4 Evaluation of the correspondence and cooperation between the management services with beneficiaries

By analyzing the data from the quantitative research, results **that the cooperation between involved legal entities (MA of OPHRE, Mas of ROP, EYSEKT and EETAA) was in general very satisfying**. The liaison of the cooperation was essentially EETAA, where it also undertook the key role of managing the action. As illustrated by the qualitative research in the representatives of the project management and monitoring the legal involved, **the level of organization, standardization and management of the act is very high**, as due to the many years of experience of the EETAA staff, they were able to directly and responsibly address any problems presented in the program. Thus, the co-operation and response of EETAA to both information requests and issues related to day-to-day follow-up of actions was identified by most as direct and effective. To this end, the contribution of the IT systems of EETEA was crucial; it compiled the information of the beneficiaries and the structures, such as applications, questionnaires (enter and exit), contracts, financial data, etc. Part of the information feed the MIS system for monitoring of indicators (output and result).

However, it is worth mentioning that **despite that the EETAA mechanism compiles a plethora of data, the existing informational systems and the data procedure systems, they are not in position to produce indirectly the synthesized information for monitoring indicators of the Action**. Also evaluated as positive from the respondents is the correspondence of the MA of OPHRE executives, in requests for sending information, directions and instructions, contributing decisively to the timely problem confrontation but also to the general orderly implementation of the programme's acts. *It is also clarified that the allocation of the action to a big number of co-financed projects is making more difficult the total management and monitoring of action from the competent bodies, increasing the cost of its management.*

2.5 Effects of the action

2.5.1 Contribution of the action to the beneficiaries' professional situation

2.5.1.1 Contribution to the maintain of employment

The contribution of the action is positive as for the maintenance beneficiaries' employment. As it came up from the findings of the present quantitative research, almost 9 to 10 beneficiaries, that during their child's integration to the action were working, said that they are still working during the conduction of the quantitative research.

Eight out of ten beneficiaries (participating in any period) have mentioned that their release from childcare, has helped them maintain their job position, and as for the rest of the beneficiaries, their participation to the action helped them evolve professionally either in their work place that they were before their participation in action, or by finding a better job. One of the main characteristics of the action's contribution is the fact that one out of 4 beneficiaries that was working during the child's introduction to the action, has mentioned that in case of denial of the application, s/he would stop working. At the same time, half of them would have to address to a structure and possibly a public one in order to maintain their job, one out of 10 mentions that they would have to pay for someone to take care of their child at home, and only 15% of them mentions that in just a case they had the possibility to leave their child at another member of their family that is not working.

2.5.1.2 Contribution to find a job

The contribution of the action was important for persons who were unemployed or financially not active, in order to find a job during their child's introduction to the action. More specifically, 34,3% of the unemployed beneficiaries and financially not active of the 2014-2015 period, the 33,7% of the participants of the same category of the period 2015-2016 and the 27,1% of the participants of the same category of the period 2016-2017, mentioned that they were working, during the conduct of the quantitative research in the beneficiary population. ***The 70% of them mentioned that the Harmonisation action has contributed in order to find a job, as they have been released from the childcare and had more time to search for a job, and the 15% mentioned that they had the opportunity to attend some training programme, which contributed in order to find a job.*** Only one out of four beneficiaries (25%) said that they were unemployed or financially not active during their child's introduction to the action, mentions that the programme has not helped them finding a job, as they have found a job long after the end of their participation into the action. ***At the same time, the 21,1% of those who participated in the period 2014-2015, the 17,6% from those who participated in the period 2015-2016 and 16,8% of those who participated in the period 2016-2017 during their child's introduction to the action were unemployed or financially not active, mentioned that their participation to the action has helped them work while their child was in a structure.***

Effects on the beneficiaries' professional situation who during their inclusion were unemployed or financially not active	2014-2015			2015-2016			2016-2017		
Unemployed and financially not active who work these days	34,3%			33,7%			27,1%		
Unemployed and financially not active persons who these days work because of their participation in the action	26,2%			24,1%			19,5%		
Unemployed and financially not active persons, who while participating in the action, are still unemployed, but were working during the action and their child was included in some structure and were helped by it	21,1%			17,6%			16,8%		
Unemployed and financially not active persons, who while participating in the action, are still unemployed, but have attended a training because their child was included in some structure and were helped by it	17,2%			15,8%			16,7%		

The positive contribution of the action to the working situation of women-beneficiaries of the action, is recognized from bodies of childcare services. More specifically, according to the results of the relative research that took place in this target group:

- 86,9% of the bodies contributed a lot and quite to the maintenance or evolvment of beneficiary women's professional position,
- 76,5% mention that unemployed beneficiary women were helped (a lot or enough) from their participation to the action in order to search for a job or participate in training actions, improving their skills and knowledge,
- 75,5% also mentioned that the action helped unemployed beneficiary women to look systematically for a job, taking for granted that they have released an important part of their time from childcare, and
- 68,6% of the asking bodies mentioned that the action contributed enough to transport services of care to children with disabilities.

Synthesizing the above, it is obvious that the contribution of action to maintain the job is quite important, and also it is in high levels concerning the search for a job, especially if we keep in mind the levels of unemployment that are recorded for the target group of the action, which for women's population, are moving over 30%. At the same time, the contribution of the action is very important for beneficiaries' participation in training programmes, with the percentages moving a lot over the equivalent percentage that is mentioned for Greece from the European Institute of Gender Equality, which comes up to 10,5% for women's population that has participated in programmes of typical or atypical education. As for women between 25 and 49 years old that are beneficiaries' biggest age group of the action, the equivalent level is 4,2%.

2.6 The contribution of the Action to the sustainability of the structures

2.6.1 The contribution of the Action to the sustainability of the childcare services sector

The childcare services providers consider as positive the contribution of the Action, according to the findings of the relevant quantitative research. In specific,

- 89,7% believe that it contributed to the sustainability of the enterprises
- 67% declare that the Action contributed to the enhancement of the entrepreneurship in the sector

2.6.2 The contribution of the Action to the sustainability of the participating bodies/structures

Equally positive is the impact to the participating bodies themselves, since:

- 84,1% of the bodies believe that its participation in the Harmonisation Action has improved the conditions for its sustainability,
- 81,6% mention that its participation in the Action has improved its popularity amongst parents and its image in general,
- 75,3% declare that its participation in the Action has led to increase of the demand of the provide services by attracting new customers.

These findings are confirmed by the incentives of the participation of the bodies in the Action. Specifically, the enhancement of sustainability is considered the main incentive to participate in the Action, in all categories, while the 86,1% of public bodies mention that the participation in the Action has improved their popularity amongst the parents and their image in general, regarding their services. The 70.8% of the private bodies state the same; for the 41,5% of them the main incentive to participate in the Action was the promotion of their structures.

Finally, 81,6% of public bodies declare that the participation in the Action has led to an increase of the demand of the provided services by “attracting new customers”. The 68,2% of private bodies agrees to the previous statements, 50% of them consider the development of their clientele as main motivation.

From the above, it is apparent that the Harmonisation Action had a positive contribution to the childcare services sector and the businesses themselves. Issues that were prominent during crisis, such as liquidity, increase of clientele, filling the allocates seats of the structures at the larger possible capacity rate, have been reassured in a very satisfactory level though the Action. As a consequence, a large percentage of the providers remain, if not thriving, at least active and healthy overcoming the problems created to entrepreneurship by the depression of the Greek economy. I parallel, the Action contributed in refraining unemployment rates among professionals of the sector, despite the labour conditions being worse for many of them.

2.7 Suggestions for future implementation of the Action

According to the results of both the qualitative and quantitative research, in order to improve the designing and implementation procedures of the studied action, the consultant team suggests the following:

- a) **Support of informative actions for the beneficiaries about issues that concern the action.** We suggest the following:
- **A stable announcement date of the action for each period**, which will enable beneficiaries and will help in order to avoid phenomena of incomplete or inaccurate notice for interested parents.
 - **Enhancing publicity actions during beneficiaries' application phase, giving emphasis on media**, such as television, radio etc., through spots. **Simplification of administrative language that is being used in papers of the action or/and development of informative and clarifying leaflets**, in order for the language to be understandable for the beneficiaries with low level of educational attainment or foreigners, and to avoid the phenomenon of insufficient folders during the application process. In the same line **the formation of a "road map" is suggested, which will lead the interested people in relation to the entities to which they have to contact with, for the acquisition of supporting the needed documentation for the application.**
 - **Reinforcement of help desks which operate in EETAA** during the application period and **possibly operation of additional regional desks**, aiming to the better possible support of the beneficiaries with their application.
- b) **Improvement of the allocation system of the beneficiaries in structures.** In this line we suggest:
- **Development of an electronic platform, for the information of beneficiaries for the existing places of the structures which participate in the action.** In the context of minimizing weaknesses that beneficiaries deal with concerning searching for a job in a structure, the designing of an on-line implementation is suggested, where structures will display, initially all the available positions of the action. Depending on the beneficiaries' attendance (voucher holders) and the relevant allocations that will take place, the entities, updating on a daily basis the positions, will be able to inform beneficiaries about the available positions of their structure.
 - **Inscription on the voucher of each beneficiary about his/her position according to the point system of the action.** In order to make sure, a more objective placement of the beneficiaries, based on the point system that s/he has gathered in the application, it is suggested that it is inscribed on the voucher either the number of the points or the ranking based on them, keeping in mind the regional situation. Structures of the action in which beneficiaries come, before the final allocation, will take place after a period of time (such as one week or ten days), keeping in mind beneficiaries' points. This suggestion demands a bigger processing in order to avoid delays in the final allocation. For its development could be suggested the already mentioned online platform, giving the ability to beneficiaries for an online application of their demands in the structures that they are interested in putting their children.
- c) **Suggestions for the future designing of the action. In this line we suggest the following:**

- **A new research on costing care services and childcare.** The development of a new research on costing of the given services on each category that the action covers is suggested, in order to update the prices, keeping in mind the financial and social situation.
 - **Enhancing consultation procedures,** during the phase of designing the next periods of the action, through a systematic and standard open procedure, with all the involved stakeholders of the action, which will evaluate and integrate beneficiaries' requests that will be able to contribute to the improvement of the designing and implementation of the action and the solution of weaknesses that came up in the past.
- d) Simplification of the management, evaluation, monitoring and control system of the action.** In this line we suggest:
- **Funding of the action will come from an operational programme,** fact that will, in the one hand, enable management, monitoring, evaluation and control of the implemented Actions, and on the other hand will reduce cost of management.
 - **Reinforcement of Information systems of the management body of the action and the MIS with Business Intelligence,** which based on the information that is gathered will be able to provide quickly information related to the output indicators and results of action, at any time, helping the responsible bodies (Ministry of Economics and Development, Ministry of Interiors, European and Development Programmes Division OPHRE, etc.) on decision making.